

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU SOKÓLSKIEGO ZA 2025 ROK

**Opracował: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce
Marzec 2026.**

SPIS TREŚCI	Strona
I. WPROWADZENIE	3
II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHORÓB ZAKAŻNYCH	3
III. STAN SANITARNO-TECHNICZNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH	12
IV. WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH	15
V. OCENA ZAOPATRZENIA W WODĘ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI	19
VI. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	25
VII. STAN SANITARNO-TECHNICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA	28
VIII. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAM	32
IX. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	37
X. SANITARNY NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY	44
XI. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA	45
XII. DZIAŁALNOŚĆ INTERWENCYJNA	50
XIII. NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI	52
XIV. WNIOSKI	53

I. WPROWADZENIE

W niniejszym opracowaniu zawarto stan sanitarno - epidemiologiczny powiatu sokólskiego w 2025 r., który podobnie jak w latach ubiegłych - jest efektem prowadzonego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE) w Sokółce nadzoru sanitarnego polegającego na realizacji zadań w świetle ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 r. - na rzecz szeroko rozumianego zdrowia publicznego m.in. poprzez:

zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia, promowania zdrowego stylu życia, bezpieczeństwem żywności i żywienia, bezpieczeństwa zdrowotnego wody oraz higieny środowiska pracy.

Ocenę bezpieczeństwa sanitarnego powiatu sokólskiego dokonano na podstawie przeprowadzonych w 2025 r. w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego działań kontrolnych oraz wyników badań laboratoryjnych pobranych próbek wody, żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków. Jak również na podstawie zarejestrowanych zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych. Równoległe do działalności kontrolnej prowadzona była działalność oświatowo - zdrowotna, mająca na celu kształtowanie wśród mieszkańców powiatu właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych.

Na terenie powiatu sokólskiego - o powierzchni 2055m² na dzień na dzień 31.12.2024 r. - liczba ludności wynosiła 60592 osoby (stan na dzień 31.12.2023 r. 61 246 osoby.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce zakresem działania obejmuje 10 gmin, na terenie których znajdują się 4 miasta oraz 422 miejscowości.

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH.

Nadzór epidemiologiczny w zakresie chorób zakaźnych w powiecie sokólskim w 2025 r. podobnie jak w 2024 r. i latach wcześniejszych był realizowany poprzez wdrażanie i kontrolowanie programów zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych tj. prowadzenie działań na rzecz eradykacji polio oraz eliminacji odry i różyczki, kształtowanie postaw i umiejętności personelu medycznego w zakresie metod sterylizacji, dekontaminacji i dezynfekcji, zwiększanie kompetencji personelu medycznego w zakresie monitorowania zakażeń szpitalnych, prowadzenia monitoringu i gromadzenia informacji o stanie sanitarnym kraju w tym nadzór nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi, prowadzenie działań przeciwdziałających powstawaniu antybiotykooporności drobnoustrojów chorobotwórczych oraz pozostałe działania: nadzór nad warunkami hospitalizacji, w tym izolacji osób zakażonych lub nosicieli, nadzór i rejestracja niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) podejmowane w powyższym zakresie wynikają z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz aktów wykonawczych do tych ustaw.

Zgłaszanie i rejestracja zachorowań na choroby zakaźne odbywała się również wzorem lat ubiegłych z wykorzystaniem tych samych jak w 2024r. systemów informatycznych tj. „Udostępnianie Zasobów Ogólnopolskiego Systemu Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności” (EPI- BAZA), „Systemu Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych”

(SRWE) oraz „Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej” (SEPIS) - w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych, opracowanych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Sytuację epidemiologiczną w powiecie sokólskim w 2025 r., w porównaniu do 2024 r. należy uznać za stabilną. Odnotowano niewielki wzrost zachorowań na choroby zakaźne- zarejestrowano ogółem 2097 zachorowań - o 730 przypadków więcej niż w 2024 r. (1367 zachorowań), przeprowadzono 2097 dochodzeń epidemiologicznych. W związku z zachorowaniami hospitalizacji wymagało 290 osób.

Na ogólny wzrost zgłoszonych zachorowań decydujący wpływ miały: zachorowania na grype- 1049 przypadków, (w 2024 r.- 343), boreliozę- 167 przypadków, (w 2024 r.- 124) oraz zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki Salmonella- 53 zachorowania, (w 2024 r.- 6). Niekorzystna sytuacja epidemiologiczna dotyczyła wystąpienia ogniska epidemicznego wywołanego pałeczkami Salmonella u dzieci w przedszkolu w Sokółce co zwiększyło liczbę zachorowań 9- krotnie w stosunku do roku 2024. Zachorowania na pozostałe choroby zakaźne kształtowały się na poziomie lat poprzednich.

Spadek zachorowań zanotowano w przypadku: COVID- 19- zgłoszono 202 przypadki (w 2024 r.- 334), bakteryjnych zakażeń jelitowych - 34 przypadki (w 2024 r. - 40), lambliozę - 4 przypadki (w 2024 r. - 21), wirusowe zakażenia jelitowe - 40 przypadków (w 2024 r. - 54), ospę wietrzną - 217 przypadków w 2024 r.- 243) oraz płonicę - 18 przypadków (w 2024 r. - 46)

Dane epidemiologiczne za 2025 r. w porównaniu z 2024 r. dotyczące wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu sokólskiego wraz ze współczynnikami zapadalności (ilość nowych zachorowań na 100 tys. mieszkańców) - przedstawia poniższa tabela:

Jednostka zakaźna	ROK 2024		ROK 2025	
	Liczba zachorowań	zapadalność	Liczba zachorowań*	zapadalność
Salmonellozy- zatrucia pokarmowe	6	9,80	53	87,47
Bakteryjne zakażenia jelitowe	41	66,94	34	56,11
Lamblioza	21	34,29	4	6,60
Wirusowe zakażenia jelitowe	54	88,17	40	66,02
Krztusiec	10	16,33	4	6,60
Płonica (szkarlatyna)	46	75,11	18	29,76
Borelioza z Lyme	124	202,46	167	275,61
Pogryzienia przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę- potrzeba szczepień	25	40,82	17	28,06
Kleszczowe zapalenie mózgu	10	16,33	12	19,80
Ospa wietrzna	243	396,76	217	358,13
Świnka	4	6,53	2	3,30
Kiła	2	3,27	3	4,95

WZW typu C (przewlekłe)	5	8,16	5	8,25
WZW typu B (przewlekłe)	1	1,63	5	8,25
Grypa- przypadki potwierdzone testem PCR	8	13,06	11	18,15
Grypa- przypadki potwierdzone testem antygenowym	343	560,04	1038	1713,10
Zakażenia SARS-Co-V-2 i COVID-19	334	545,34	202	336,68
Zakażenia wirusem RSV	9	14,69	141	232,70

* - kolor czerwony - wzrost zachorowań w porównaniu do 2024 r.

kolor zielony - spadek zachorowań w porównaniu do 2024 r.

Choroby szerzące się drogą pokarmową- zatrucia pokarmowe, bakteryjne i wirusowe zakażenia jelitowe, lamblioza.

Ogółem w 2025 r. zarejestrowano nieznaczny wzrost ww. chorób - 131 przypadków (w 2024 r. - 122 zachorowania). W rozbiciu na poszczególne jednostki zakaźne należące do chorób szerzących się drogą pokarmową sytuacja przedstawiała się jak poniżej.

W 2025 r. liczba zatruc pokarmowych o etiologii salmonellozowej wzrosła 9-krotnie (2024 r. - 6 przypadków); zatruciom uległy 53 osoby - 13 z nich wymagało hospitalizacji. Wśród zarejestrowanych przypadków zatruc - 50 dotyczyło dzieci do 14 roku życia. Czynnikiem etiologicznym w 48 przypadkach były pałeczki *Salmonella Enteritidis*, w 1- *Salmonella Fillmore*, w 1- *Salmonella Typhimurium*, w 1- *Salmonella Virchow*, a w 2 przypadkach określono szczep *Salmonella enterica*. Zatrucie pałeczkami *Salmonella* wystąpiło w jednym przedszkolu w Sokółce. Po wykryciu ogniska, wykonano badania u 220 osób- 104 przedszkolaków, 32 pracowników przedszkola i 84 osób z kontaktu domowego. Zakażenie czynnikiem etiologicznym *Salmonella enteritidis* stwierdzono u 48 dzieci. U przebadanych osób dorosłych z ogniska nie stwierdzono żadnych pał. *Salmonella*. Po przeprowadzeniu badań kontrolnych - 41 dzieci nadal uzyskało wynik potwierdzający nosicielstwo pałeczek *Salmonella*. Po kolejnych badaniach i po zakończeniu antybiotykoterapii lub leczenia objawowego- 21 dzieci uzyskało negatywne wyniki badań bakteriologicznych. Na dzień 31.12.2025 r.- 20 dzieci ww. przedszkola nadal pozostało nosicielami.

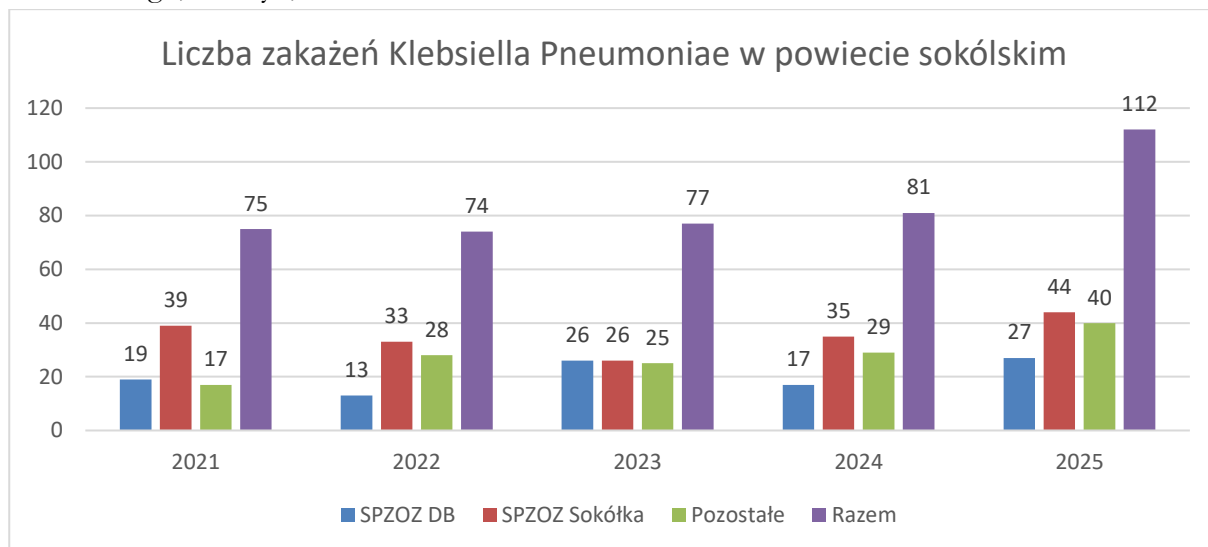
Niewielki spadek zachorowań szerzących się drogą pokarmową w 2025 r. dotyczył wirusowych zakażeń jelitowych- 40 zachorowań (w 2024- 54) z przewagą wywołanych przez rotawirusy - 12 zachorowań i norowirusy - 8 zachorowań. Mniejsza liczba zachorowań dotyczyła również bakteryjnych zakażeń jelitowych przebiegających z objawami nieżytu żołądkowo jelitowego- 34 zachorowania (w 2024- 41), wśród których dominowały zakażenia wywołane przez *Clostridium difficile* - 30 zachorowań, pozostałe 4 zachorowania wywołane były przez inne bakteryjne czynniki nieokreślone.

Odnotowano znaczący (ponad 5- krotny) spadek zachorowań wywołanych przez *Giardia Lamblia*- 4 przypadki (w 2024 r.- 21).

W 2025 r., podobnie jak w 2024 nie rejestrowano zatruc jadem kielbasianym, zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, dur brzuszny, dury rzekome czy włośnicę.

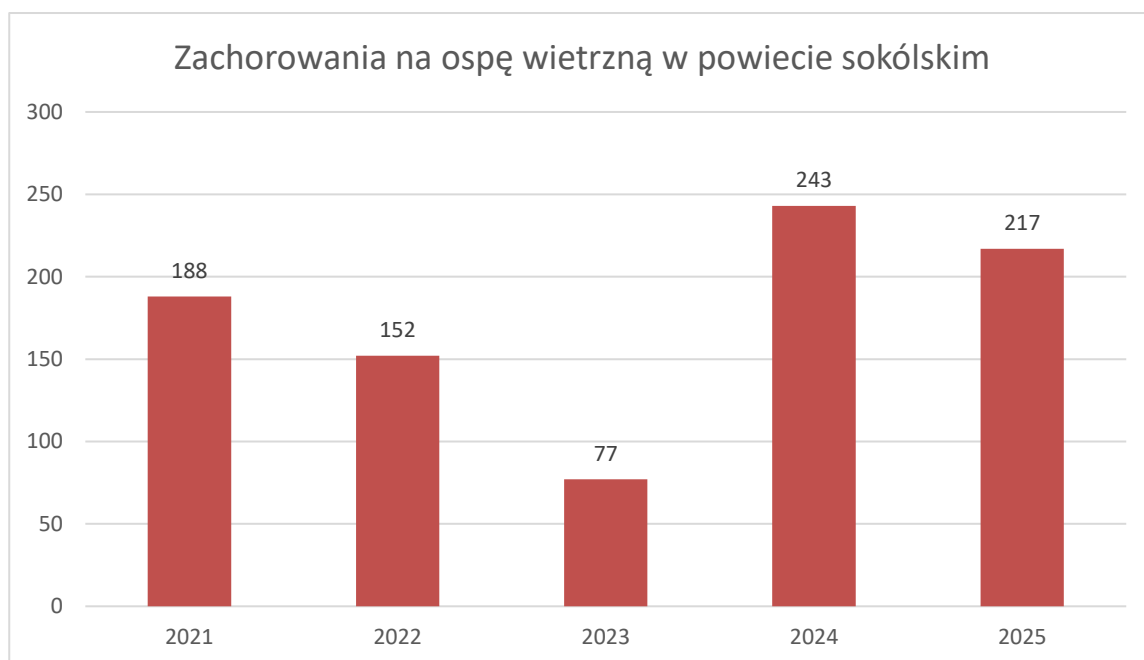
Zakażenia *Klebsiella pneumoniae* wytwarzających karbapenemazy

W 2025 r. do PSSE w Sokółce zgłoszono wykrycie pałeczek *Klebsiella pneumoniae* wytwarzających karbapenemazy u 112 pacjentów szpitali- mieszkańców powiatu sokólskiego (w 2024 roku- u 81) hospitalizowanych: w szpitalu SPZOZ w Sokółce - u 44 pacjentów, w szpitalu SPZOZ w Dąbrowie Białostockiej - 27, w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Białymstoku - 15, w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Białymstoku - 17, w szpitalu w Augustowie - 2, w szpitalu MSWiA w Białymstoku - 1, w szpitalu w Suwałkach - 3 oraz u 3 osób, które wykonały badania płatne. W przypadku 92 badań obecność pałeczek *Klebsiella pneumoniae* typu MBL (+) wykryto w wymazach na nosicielstwo, zaś w 29 przypadkach wykryto je u pacjentów w próbkach: moczu, aspiratu z drzewa oskrzelowego, odleżyn, krwi.

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca chorób wirusowych wieku dziecięcego

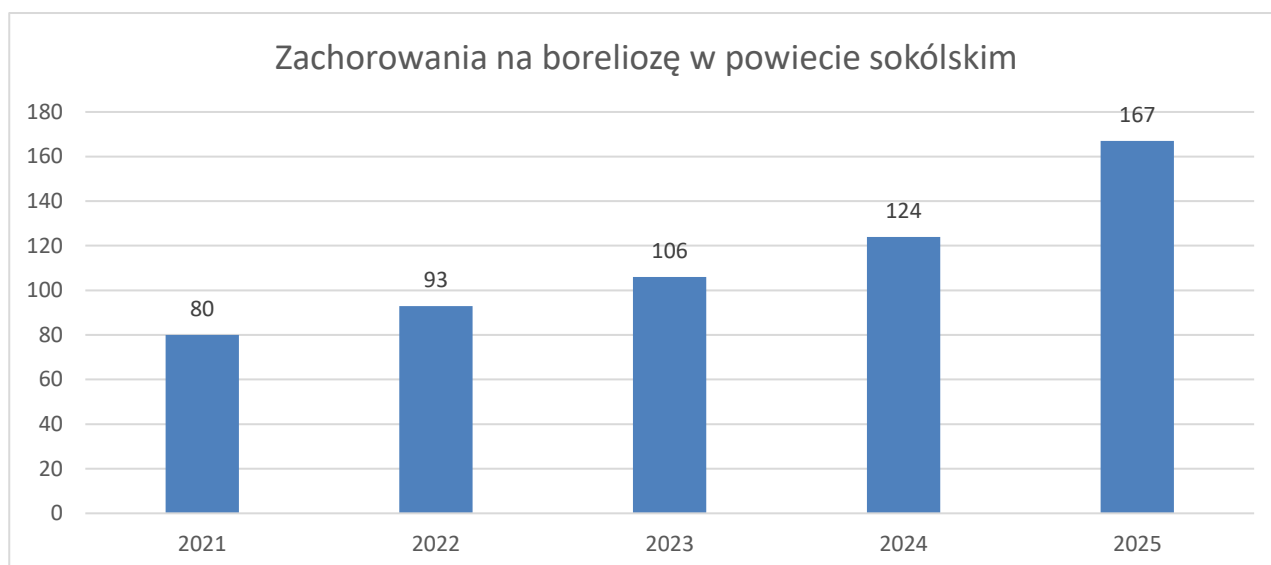
W 2025 roku, w porównaniu z rokiem 2024 zarejestrowano niewielki spadek zachorowań na ospę wietrzną. Zgłoszono 217 zachorowań (243 – w 2024 r.) Zachorowania dotyczy różnych grup wiekowych, z przewagą dzieci od 1 do 4 lat- 99 przypadków. Zachorowało 105 kobiet i 112 mężczyzn. Wśród chorych było 1 dziecko z pojedynczą dawką szczepionki i 3 dzieci z 2 dawkami szczepionki. Wśród innych chorób wirusowych wieku dziecięcego, przeciwko którym jako profilaktykę stosuje się szczepienia- tj. świnka i różyczka, w 2025 zarejestrowano 2 zachorowania na świnkę. Identycznie jak w roku 2024 nie rejestrowano odry i różyczki. Odnotowano natomiast ponad 15 krotny wzrost zachorowań wywołanych wirusem RSV (syncytialny wirus oddechowy) - 141 przypadków (w 2024 r. - 9), w tym 71 zachorowań dotyczyło dzieci do 2 roku życia, ponad 50% z nich z powodu poważnych objawów wymagało hospitalizacji.

Choroby zakaźne będące problemem epidemiologicznym powiatu sokólskiego (przenoszone przez kleszcze - tzw. wektorowe):

Borelioza z Lyme - jest chorobą wieloukładową wywoływaną przez krętki i przenoszona na człowieka i zwierzęta w następstwie ukłucia przez zakażonego kleszcza i wprowadzeniu do organizmu człowieka krętków obecnych w jego ślinie lub wymiocinach. Rezerwuarem zarazków są liczne gatunki zwierząt, głównie gryzonie. Postać kliniczna boreliozy może występować w postaci rumienia wędrującego lub jako schorzenie układu kostno- stawowego, układu krążenia, objawów ocznych czy zanikowego zapalenia skóry.

W 2025 r. odnotowano znaczący wzrost zachorowań na boreliozę - zarejestrowano 167 nowych przypadków (w 2024 r.- 124). W 20 przypadkach boreliozę zgłoszono jako przypadki prawdopodobne na podstawie objawów klinicznych dotyczących schorzeń w obrębie stawów oraz na podstawie wstępnych badań serologicznych. W 147 przypadkach boreliozę zgłoszono jako przypadki potwierdzone - na podstawie rumienia wędrującego oraz na podstawie objawów klinicznych stawowych i neurologicznych, potwierdzonych testem serologicznym Western Blot. W związku z leczeniem boreliozy hospitalizacji wymagało 3 chorych. Najliczniejszą grupę wśród chorujących stanowili rolnicy oraz emeryci i renciści. Najwięcej zarejestrowano wśród mieszkańców miasta i gminy Sokółka - 81.

Kleszczowe zapalenie mózgu - choroba ośrodkowego układu nerwowego (KZM).

Czynnikiem etiologicznym KZM jest wirus kleszczowego zapalenia mózgu. Do zakażenia dochodzi w wyniku ukłucia przez zakażonego kleszcza, rzadko drogą pokarmową poprzez spożycie surowego mleka zakażonego zwierzęcia. Zachorowania na KZM wykazują dwa nasilenia w ciągu roku z ok. 4 tygodniowym opóźnieniem względem aktywności kleszczy, tzn. jedno w miesiącach letnich (czerwiec/lipiec) i drugie w październiku. Choroba przebiega dwufazowo: na początku dominują objawy grypopodobne, również nudności, wymioty, biegunka, potem następuje faza neuroinfekcji pod postacią zapalenia opon mózgowo - rdzeniowych i mózgu, mózdzku, zaburzenia czucia, niedowłady, upośledzenie pamięci.

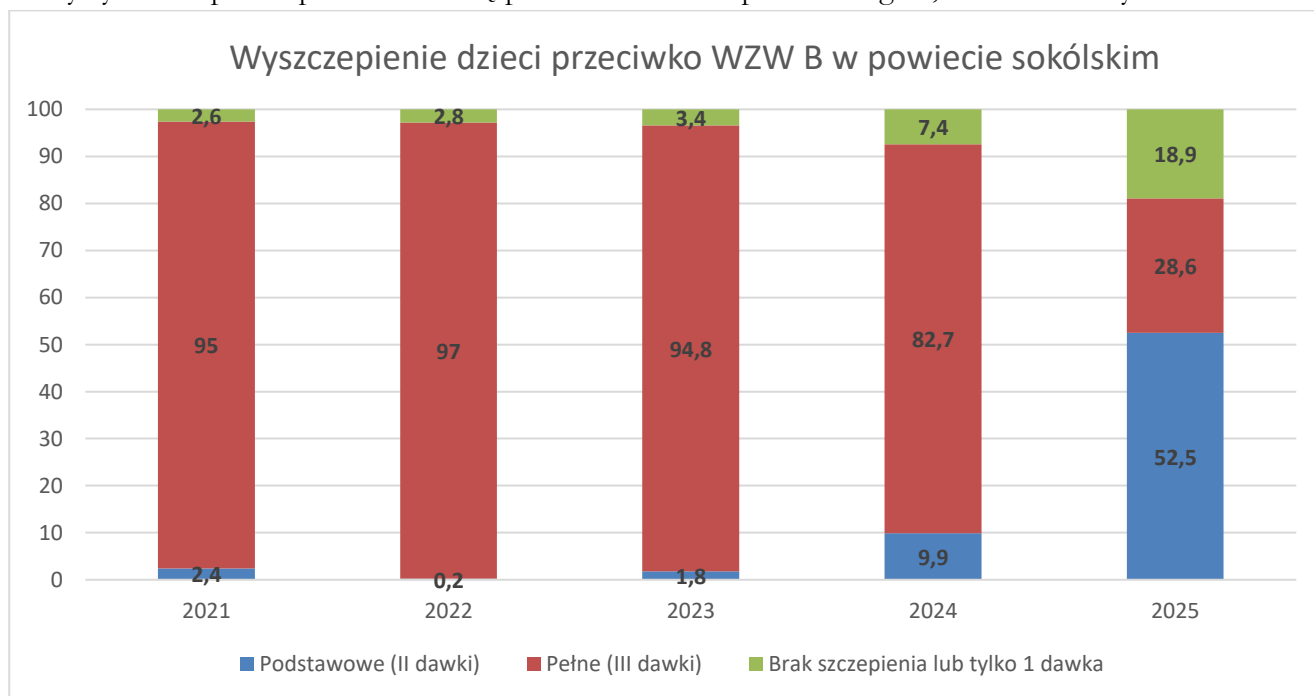
W 2025 r. nastąpił nieznaczny wzrost zachorowań - 12 przypadków, w stosunku do roku 2024 (10 przypadków). Wszystkie osoby wymagały hospitalizacji. W 2025 r. w gminie i mieście Sokółka zarejestrowano 4 zachorowania, po 3 zachorowania w gminie Dąbrowa i w gminie Szudziałowo oraz 2 zachorowania w gminie Krynki.

Zakażenia krwiopochodne - zakażenia wirusem zapalenia wątroby (WZW) typu B, C oraz wirusem HIV

Wirusy zapalenia wątroby HBV i HCV są najczęstszymi czynnikami zachorowań na WZW typu B lub C, a przewlekła postać zakażenia każdym z nich może prowadzić do rozwoju ciężkich chorób wątroby, w tym marskości wątroby oraz raka wątrobowokomórkowego, a te w konsekwencji mogą doprowadzić do zgonu chorego.

WZW typu B jest jedną z najczęstszych chorób zakaźnych na świecie. WHO szacuje, że na świecie żyje łącznie około 325 milionów osób z przewlekłym zapaleniem wątroby typu B (90%) lub C (10%). W Polsce przewlekle zakażonych z WZW B jest około 1% populacji. Obecnie sytuację epidemiologiczną w zakresie zachorowań na WZW typu B w powiecie sokólskim należy uznać za dobrą; od kilku już lat nie są zgłaszane ostre przypadki zachorowań, a w 2025 r. zarejestrowano tylko 5 zachorowań na przewlekle WZW typu B – wirus HBV (w 2024 r. - 1 zachorowanie). Chorowały osoby dorosłe w wieku od 37 do 82 lat. Wirus HBV przenosi się z człowieka na człowieka poprzez naruszenie ciągłości tkanek i kontaktu uszkodzonej skóry lub błon śluzowych z materiałem zakaźnym - krwią, nasieniem i innymi płynami ustrojowymi. Do zakażenia dochodzi podczas wykonywania zabiegów medycznych, kosmetycznych, poprzez kontakty seksualne (szczególnie homoseksualne), zażywanie narkotyków w iniekcjach, na drodze wertykalnej z matki na dziecko oraz poprzez kontakty domowe z osobą zakażoną HBV. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania jest szczepienie. W Polsce obowiązkowi szczepień przeciwko WZW typu B podlegają noworodki (od 1996 r.) oraz osoby szczególnie narażone na zakażenie tj. personel medyczny, uczniowie szkół medycznych i studenci uczelni medycznych, osoby ze styczności z zakażonymi HBV oraz osoby zakażone wirusem HCV - WZW typu C. Pierwszą dawkę szczepionki p/WZW typu B noworodki dostają już w 1 dobie życia na oddziale noworodkowym, kolejne 2 dawki w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (poz). W powiecie sokólskim 95 % dzieci z rocznika 2023 otrzymało już pełne 3 - dawkowe szczepienie. Pełny cykl szczepień zapewnia ochronę przed zakażeniami przez szereg lat, a nawet całe życie.

Duże znaczenie w zapobieganiu zakażeniom ma również aseptyczne postępowanie personelu w podmiotach leczniczych, utrzymywanie dobrego stanu higieniczno- sanitarnego, odpowiednia ilość sprzętu jednorazowego użytku oraz właściwa sterylizacja sprzętu wielokrotnego użytku.

WZW typu C jest problemem dotyczącym całego świata. Według szacunkowych danych WHO liczba ludzi zakażonych na świecie w 2025 r. wynosi około 71 mln, w Polsce szacuje się, że wirusem HCV jest zakażonych ponad 150 tys. WZW typu C jest jednym z priorytetów zdrowia publicznego w obszarze chorób zakaźnych. W przypadku wirusa HCV (wywołującego WZW typu C) brak jest skutecznej szczepionki, pozostają jedynie działania profilaktyczne- unikanie sytuacji tzw. ryzykownych, przestrzeganie zasad aseptyki w podmiotach leczniczych oraz we wszystkich zakładach świadczących usługi, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość tkanek. W celu prewencji zagrożeń instytucjonalnych związanych z zakażeniem HCV decydującą rolę odgrywa zwiększenie świadomości reprezentantów zawodów zarówno medycznych jak i niemedyycznych. W 2025 r. na terenie powiatu sokólskiego zarejestrowano 5 nowych przewlekłych zachorowań na WZW typu C, identycznie jak w roku 2024. Z przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych wynikało, że zakażenia wirusem zapalenia wątroby najczęściej mogły mieć związek z zabiegami medycznymi poprzez naruszenie ciągłości tkanek i kontakt z zakażoną krwią. Chorowały osoby dorosłe- od 24 do 57 lat.

Z wirusem HIV - na świecie żyje niemal 40 mln osób, w tym 1,5 mln dzieci w wieku do lat 14. Każdego dnia zakaża się od 4 tys. do 6 tys. osób, co rocznie daje od 1,3 mln do 1,7 mln nowych zakażeń. Z powodu AIDS umiera rocznie około 630 tys. osób. W Polsce od 1985 r., czyli od wdrożenia badań w kierunku HIV, zakażonych wirusem jest około 35 tys. osób, w tym u około 4 tys. rozwinął się zespół nabytego niedoboru odporności AIDS. Główną drogą zakażeń są kontakty heteroseksualne oraz między mężczyznami, a co 3 zakażona osoba może nie być świadoma swojej choroby. W powiecie sokólskim w 2025 r. nie zarejestrowano nowych zakażeń wirusem HIV (w 2024 r. - 2 nowe przypadki HIV) ani zachorowań na AIDS.

Grypa

Jest to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych wywołane wirusem grypy przenoszące się drogą kropelkową lub przez kontakt ze skażoną powierzchnią. Zachorowania ludzi wywołują wirusy typu A i B, które podlegają częstej zmienności antygenowej powodując powstawanie nowych wariantów wirusa, które są odpowiedzialne za występowanie sezonowych epidemii i wymuszają coroczne zmiany składu szczepionki. Obecnie dostępne są inaktywowane szczepionki - zawierające różne kombinacje szczepów wirusów zarówno A i B. Szczepienia są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania infekcjom i powikłaniom, szczególnie ważnym dla osób o wysokim ryzyku wystąpienia poważnych powikłań pogrypowych- osoby starsze czy obciążone przewlekłymi schorzeniami lub zaburzeniami odporności.

W 2025 r. w powiecie sokólskim zarejestrowano 11 przypadków grypy potwierdzonych testem molekularnym PCR - u osób hospitalizowanych (w 2024 - 8 przypadków) oraz 1038 przypadków zgłoszonych na podstawie objawów klinicznych i szybkiego testu antygenowego tzw. Combo, w 2024 r.- 343 zgłoszenia. W 2025 r. zgłoszono 1 ognisko wywołane wirusem grypy ze szpitala SP ZOZ w Dąbrowie Białostockiej z Zakładu Opieki Leczniczej. Spośród 37 narażonych na zachorowanie pacjentów zakładu oraz personelu medycznego grypę typu A potwierdzono u dwóch chorych z typowymi objawami grypy. Do końca 2025 r. ognisko zostało wygaszone. W szpitalu SP ZOZ w Sokółce w 2025 r. nie rejestrowano ognisk epidemicznych.

Poniżej przedstawiono liczbę osób z rozpoznaniem grypy w 2024 r. i 2025 r.

Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień.

W 2025 r. zarejestrowano mniejszą liczbę pogryzień ludzi przez zwierzęta - 35 przypadków (w 2024 - 46). W 17 przypadkach pogryzień - głównie przez nieznanne psy i wolnożyjące koty oraz wilka - podjęto szczepienia osób poszkodowanych przeciwko wściekliznie, z powodu niemożliwości poddania tych zwierząt obserwacji weterynaryjnej. W 2025 r. nie zgłaszano zakażeń wścieklizną u ludzi.

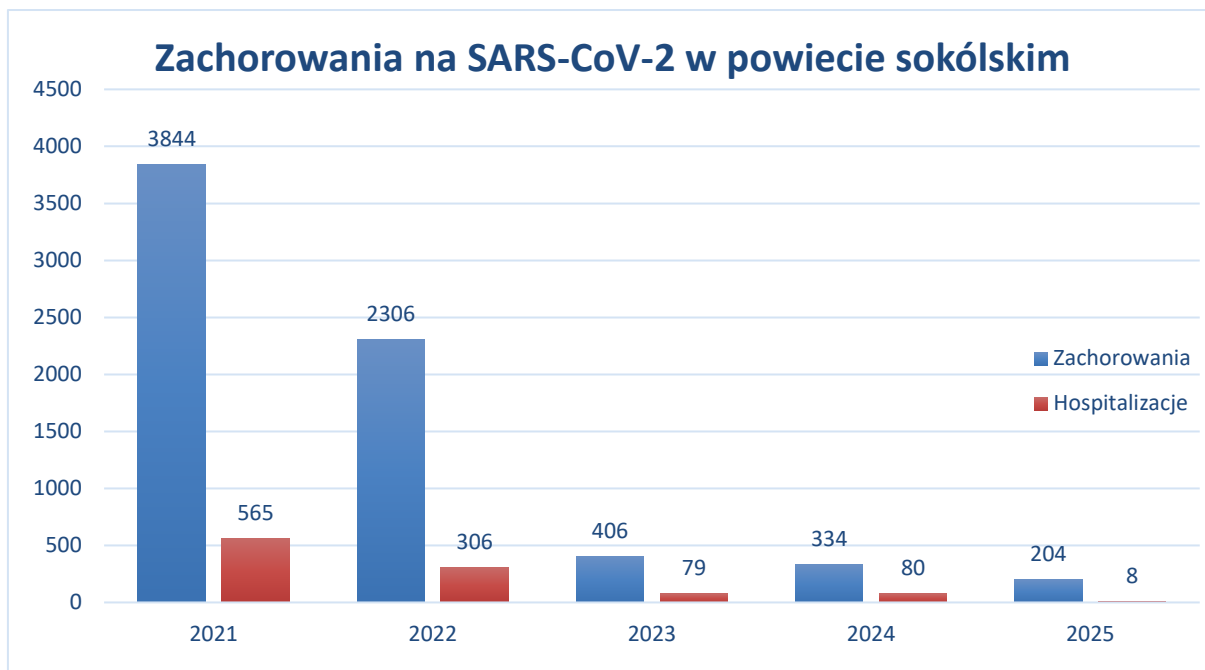
Gruźlica

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ww. ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi - osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie podlegają obowiązkowej hospitalizacji, a ponadto osoby chore na gruźlicę - zgodnie z art. 40 ust. 1 ww. ustawy, podlegają obowiązkowemu leczeniu. Natomiast osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę w okresie prątkowania podlegają nadzorowi epidemiologicznemu, badaniom klinicznym i diagnostycznym. W roku 2025 r. zarejestrowano 3 nowe zachorowania (w 2024 r. - 5). Chorowali mężczyźni w wieku od 44 do 57 lat.

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych - obowiązkowe szczepienia przeciwko gruźlicy, wykonywane były w oddziale noworodkowym w pierwszej dobie po urodzeniu, najpóźniej w dniu opuszczenia szpitala. Spośród 301 dzieci urodzonych w 2025 r. I dawkę szczepionki otrzymało 286 noworodków - tj. 95% urodzonych. Nie zaszczepiono 15 noworodków, głównie z powodu pisemnego oświadczenia rodziców niewyrażających zgody na szczepienie swoich dzieci w 1 dobie życia (10 dzieci) lub z powodu czasowych przeciwwskazań lekarskich (5 dzieci).

Zachorowania na COVID- 19

W 2025 r. w PSSE w Sokółce zarejestrowano 202 zachorowania na COVID-19, jedynie 8 chorych osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby wymagało hospitalizacji, w 2024 r.- zarejestrowano nieco więcej przypadków - 334, w tym 79 osób hospitalizowano.

III. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Nadzór sanitarny w podmiotach leczniczych i praktykach zawodowych prowadzących działalność na terenie powiatu sokólskiego realizowany był poprzez czynności kontrolne zgodnie z harmonogramem kontroli na 2025 rok.

Pod nadzorem sekcji epidemiologii w Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Sokółce znajdowało się 120 obiektów, przeprowadzono ogółem 97 kontroli w 57 obiektach, co stanowiło 47,50% ujętych w ewidencji - co ujęto w tabeli poniżej

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2025 r.	Liczba obiektów skontrolowanych w 2025 r.	Liczba kontroli w 2025 r.
Podmioty lecznicze			
Szpital	2	1	13
Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze	2	0	0
Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze	1	0	0
Przychodnie publiczne	7	5	10
Przychodnie niepubliczne	31	18	40
Pogotowia ratunkowe	5	2	2
Medyczne laboratoria diagnostyczne	2	2	2
Zakłady rehabilitacji leczniczej	2	1	1

Inne zakłady opieki zdrowotnej	21	7	8
Ogółem podmioty lecznicze	73	36	76
Praktyki zawodowe			
Indywidualne praktyka lekarska	2	1	1
Indywidualne specjalistyczna praktyka lekarska	10	8	8
Indywidualne praktyka lekarzy dentyków	26	8	8
Indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych	1	0	0
Grupowe praktyki lekarskie	1	1	1
Inne obiekty świadczące usługi medyczne nie będące zakładami opieki zdrowotnej	7	3	3
Ogółem praktyki zawodowe	47	21	21
Ogółem: podmioty lecznicze i praktyki zawodowe	120	57	97

Do podmiotów leczniczych prowadzących działalność na terenie powiatu sokólskiego należą 73 obiekty: 2 szpitale, 2 zakłady opiekuńczo- lecznicze, 1 zakład pielęgnacyjno- opiekuńczy, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej, 5 zakładów pomocy doraźnej, 2 punkty poboru próbek do badań laboratoryjnych, 31 przychodni niepublicznych, 7 przychodni publicznych, 21 innych zakładów opieki zdrowotnej- gabinety profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w szkołach, pracownie techniki dentystrycznej i punkt krwiodawstwa. Kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 36 ww. obiektach, co stanowiło 49, 31% ujętych w ewidencji. Podczas kontroli sprawdzano stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów, a stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły naruszenia przepisów ujętych w następujących aktach prawa:

- 1) ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U z 2024 r. poz. 924 z późn. zm.);
- 1) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r. poz. 402);
- 2) rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 późn. zm);

- 3) ustawie z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 686 z późn. zm.);
- 4) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie wymagań Dobrej Praktyki Dystrybucyjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1287) oraz
- 5) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 696).

Naruszenie przepisów prawa stwierdzono w 5 obiektach co stanowiło 13,88% ogółu skontrolowanych- w 2 przychodniach publicznych, 2 przychodniach niepublicznych oraz 1 szpitalu. Stwierdzone podczas kontroli usterki natury technicznej rzutujące na stan higieniczno- sanitarny to: zawilgocony, odpadający tynk na suficie, zniszczone szafki przy łózkach pacjentów, obecność wilgoci i zacieków na ścianach, ubytki farby na lamperii, ubytki glazury w sali pacjentów.

Nieprawidłowości stanu higieniczno-sanitarnego dotyczyły: braku całodobowego elektronicznego monitoringu temperatury w urządzeniu chłodniczym do przechowywania preparatów szczepionkowych z możliwością powiadamiania osoby odpowiedzialnej za gospodarkę szczepionkami w przychodni- poprzez SMS, w sytuacji przekroczenia progów granicznych temperatury, optymalnych dla przechowywanych szczepionek tj. poniżej 2^oC i powyżej 8^oC oraz możliwością archiwizowania odczytywanych temperatur oraz brak aktualnej oceny ryzyka zawodowego zranienia ostrym narzędziem oraz przeniesienia zakażenia w wyniku ekspozycji na krew lub inny potencjalnie zakaźny materiał biologiczny na stanowisku pracy lekarza, pielęgniarki oraz personelu sprzątającego zatrudnionych w przychodni.

Na stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości w 2025 r. wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie ww. nieprawidłowości. Ponadto na wniosek podmiotów wydano 9 decyzji zmieniających - wydłużających termin usunięcia nieprawidłowości.

Działalność lecznicza w 2025 r. wykonywana w ramach praktyk zawodowych obejmowała: 2 indywidualne praktyki lekarskie, 1 grupową praktykę lekarską, 10 indywidualnych specjalistycznych praktykach lekarskich, 26 indywidualnych praktyk lekarzy dentyków, 1 indywidualną praktykę pielęgniarek oraz 7 innych obiektów świadczących usługi medyczne. Kontrolę stanu sanitarnego działalności leczniczej wykonywanej w ramach praktyk zawodowych (47 obiektów) przeprowadzono w 21 obiektach tej grupy, co stanowiło 44,68% ujętych w ewidencji. Stan sanitarny i techniczny w tej grupie nie budził zastrzeżeń.

Podczas czynności kontrolnych obiektów objętych nadzorem sanitarnym sprawdzano sposób postępowania z odpadami medycznymi, powstałymi w wyniku udzielania świadczeń zdrowotnych. Weryfikowano zasady zbierania, czasowego magazynowania, warunki transportu wewnętrznego na terenie podmiotów leczniczych. Szczegółowej kontroli podlegała segregacja poszczególnych frakcji odpadów na stanowiskach pracy. Dokonywano także oceny w zakresie prawidłowości czasu przetrzymywania, sposobu oznakowania pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów medycznych. Sprawdzeniu podlegało opracowanie, wdrożenie i nadzór nad procedurami w zakresie gospodarki odpadami oraz analizowano dokumentację potwierdzającą ich odbiór, a także unieszkodliwienie poprzez termiczne spalanie w spalarniach. We wszystkich skontrolowanych 2025 r. podmiotach leczniczych i praktykach zawodowych stwierdzono prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi wytworzonymi w trakcie udzielania świadczeń zdrowotnych.

Również w 56 skontrolowanych obiektach (spośród 57 skontrolowanych) stwierdzono odpowiednie do rodzaju udzielanych świadczeń procedury zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych; dokonano oceny ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z udzielanymi świadczeniami, opracowano, wdrożono i aktualizowano procedury dezynfekcyjne oraz postępowanie po ekspozycji na zakażenie, prowadzono również kontrole wewnętrzne w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

IV. WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

W 2025 roku wiodącym celem działalności w zakresie szczepień ochronnych był nadzór nad wykonywaniem obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym, monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych do przechowywania szczepionek z wykorzystaniem systemów elektronicznych w sposób ciągle rejestrujący warunki przechowywania preparatów szczepionkowych do momentu ich wykorzystania, z możliwością powiadamiania osób odpowiedzialnych o przekroczeniach optymalnych temperatur przechowywania szczepionek np. w formie SMS.

Ponadto w 2025 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego we wszystkich podmiotach wykonujących szczepienia, przeprowadzono dwukrotnie kontrole, podczas których dokonano oceny realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia, na podstawie weryfikacji kart uodpornienia i elektronicznych kart szczepień, z uwzględnieniem obowiązków osób przeprowadzających szczepienia ochronne. W I etapie kontroli dokonano przeglądu 10 148 kart uodpornienia z przychodni powiatu sokólskiego pod kątem oceny realizacji obowiązku szczepień ochronnych u wszystkich dzieci zapisanych do przychodni, na podstawie deklaracji złożonych do Narodowego Funduszu Zdrowia. Większość dzieci z brakującymi szczepieniami nie zostało zgłoszonych przez personel przychodni do elektronicznego systemu e-Sanepid służącego do zgłaszania takich dzieci do inspekcji sanitarnej. Obowiązek istnieje od 2024 roku.

Podczas II etapu kontroli dokonano szczegółowej oceny 1429 kart uodpornienia tych dzieci, które nie były w ogóle szczepione lub nie miały wszystkich szczepień zgodnie z kalendarzem podstawowych szczepień ochronnych (PSO) bądź nieznana była historia szczepień (brak kart, pobyty za granicą). W okresie pomiędzy I i II etapem osoby odpowiedzialne za wykonawstwo szczepień w podmiotach leczniczych uzupełniły brakujące szczepienia u 739 dzieci zgodnie PSO, wysłały szereg wezwań na szczepienia, skontaktowały się telefonicznie z rodzicami dzieci z niewyjaśnioną historią szczepień celem pozyskania brakujących kart szczepień lub dostarczenia zaświadczeń od lekarzy specjalistów dotyczących odroczenia szczepień ze względu na stan zdrowia dziecka.

Na dzień 31.12.2025 r. w systemie e-Sanepid personel medyczny przychodni powiatu sokólskiego dokonał wpisu tylko 275 dzieci (spośród 1429) z brakującymi kilkoma szczepieniami lub dzieci w ogóle nie zaszczepionych.

W 2025 r. w podmiotach leczniczych udzielających świadczeń w zakresie szczepień ochronnych przeprowadzono 43 kontrole podczas których również zwracano szczególną uwagę na: sposób przechowywania i transport preparatów do szczepień, sposób prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej szczepień, efektywność wykorzystania szczepionek, postępowanie ze szczepionkami, którym upłynął termin ważności oraz podejmowanie działań wobec osób nie poddających obowiązkowym szczepieniom ochronnym swoich dzieci.

Transport szczepionek z Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej (WSSE) w Białymstoku do magazynu szczepionek w PSSE w Sokółce - odbywał się samochodem chłodnią (z

zachowaniem optymalnych warunków chłodniczych i wydrukiem temperatury w momencie dostarczenia szczepionek) przez pracownika WSSE, a następnie szczepionki z PSSE w Sokółce odbierane były przez upoważniony personel podmiotów leczniczych i w warunkach chłodniczych - do punktów szczepień na terenie powiatu sokólskiego.

Preparaty szczepionkowe do momentu odbioru, przechowywano w PSSE w Sokółce w komorze chłodniczej, w temperaturze od + 2° C do + 8° C. W Stacji działa komputerowy rejestrator temperatury, działający w systemie ciągłym przez siedem dni w tygodniu, przez 24 godziny, z alarmem świetlnym i w postaci SMS - w przypadku przekroczenia progów alarmowych oraz możliwością wydruku odczytywanych i rejestrowanych w zaprogramowanych godzinnych odstępach czasowych parametrów w pamięci panelu odczytowego, w celu ich archiwizacji. W punktach szczepień - w gabinetach, preparaty szczepionkowe również przechowywano w urządzeniach chłodniczych, z wykorzystaniem systemów elektronicznych monitorujących w sposób ciągły warunki przechowywania preparatów szczepionkowych do momentu ich zużycia, z możliwością powiadamiania osoby odpowiedzialne za przechowywanie szczepionek w przypadku naruszenia ciągłości łańcucha chłodniczego podczas przechowywania preparatów szczepionkowych zapewniających utrzymanie optymalnej temperatury. W 2025 r. na terenie powiatu sokólskiego działało 18 punktów szczepień, w 17 – stwierdzono przechowywanie szczepionek w monitorowanym, elektronicznym systemie chłodniczym; w przychodni POZ należącej do SPZOZ w Sokółce - brak.

Zgodnie z harmonogramem kontroli na rok 2025, pracownik PSSE w Sokółce prowadził nadzór w zakresie terminów przydatności szczepionek, ich rozchodu oraz zachowania łańcucha chłodniczego.

W 2025 r. z PSSE w Sokółce zaopatrywano w preparaty szczepionkowe zakupione z budżetu państwa 18 następujących świadczeniodawców realizujących szczepienia na terenie powiatu:

- 1 oddział noworodkowy, 1 stację dializ oraz 1 przychodnię POZ Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokółce,
- 2 przychodnie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej oraz
- 13 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Programem Szczepień Ochronnych w 2025 roku objęto 9977 dzieci i młodzieży do 19 roku życia (w 2024 - 10 067) o 90 dzieci mniej niż w 2024 r., głównie z powodu mniejszej liczby urodzeń oraz rezygnacji rodziców z korzystania z opieki medycznej oraz szczepień dzieci w przychodniach powiatu sokólskiego.

Wykonawstwo szczepień w roku 2025 przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym w rocznikach podlegających szczepieniom przedstawiało się następująco:

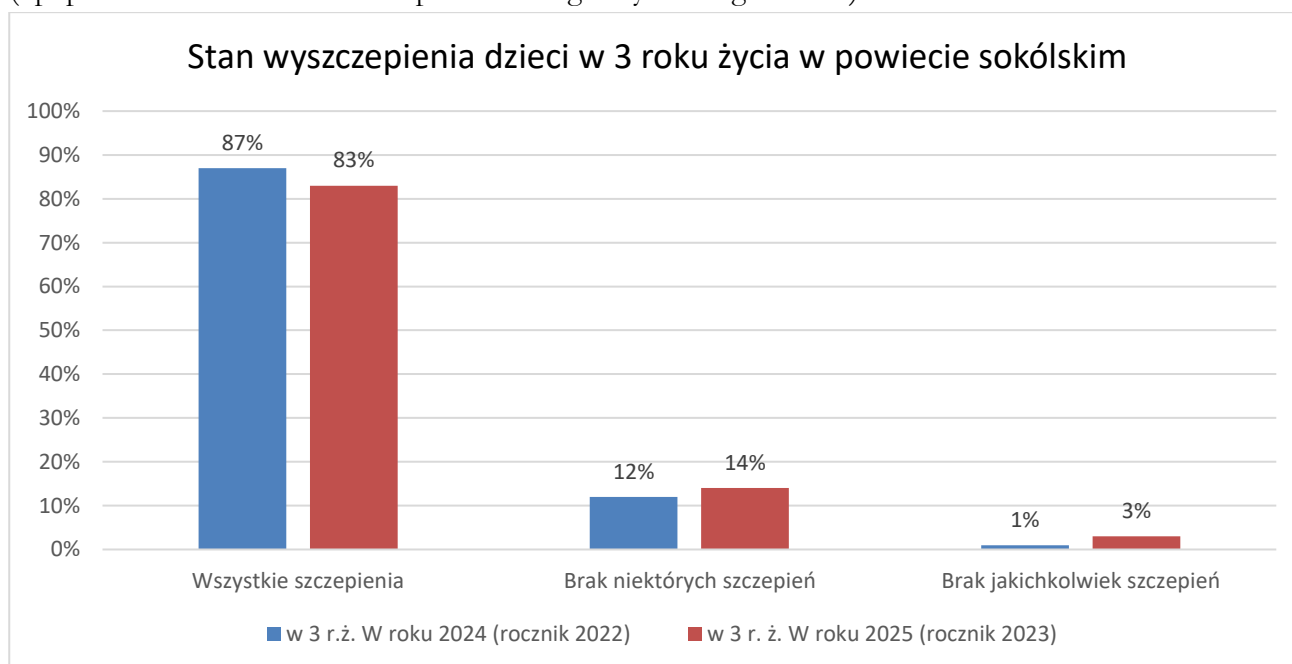
- rocznik 2025 (1 rok życia): p/gruźlicy zaszczepiono 89% noworodków, przeciwko rotawirusom-69% niemowląt, przeciwko WZW typu B (szczepienie pierwotne) - 52% noworodków,
- rocznik 2024 (2 rok życia): p/gruźlicy zaszczepiono 92% dzieci, przeciwko rotawirusom zaszczepiono 83% dzieci,
- rocznik 2023 (3 rok życia): p/ WZW typu B- zaszczepiono 95% dzieci, (pełne szczepienie), p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu b - zaszczepiono 84% dzieci (pełne szczepienie), p/pneumokokom 89% (pełne szczepienie) a p/odrze, śwince i różyczce- 90 % dzieci (dawka podstawowa,)

- rocznik 2020 (6 rok życia): p/błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis (I dawka przypominająca)
- zaszczepiono 65 % dzieci, a p/odrze, śwince i różyczce (dawka przypominająca) zaszczepiono 64% dzieci (pełne szczepienie),
- rocznik 2012 (14 rok życia): p/błonicy, tężcowi. krztuścowi (II dawka przypominająca) zaszczepiono - 79% dzieci,
- rocznik 2007 (19 rok życia): p/błonicy, tężcowi (III dawka przypominająca) zaszczepiono - 66% młodzieży.

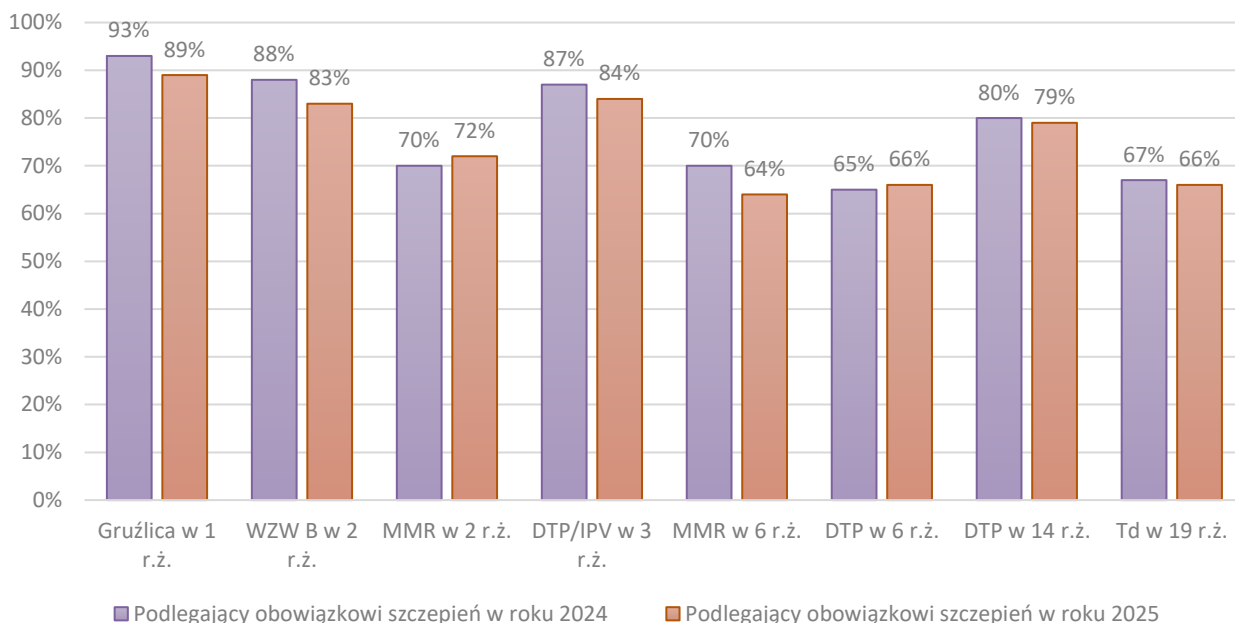
Wykonalność obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie sokólskim w 2025 r. w porównaniu z 2024 r. kształtowała się na niższym poziomie i dotyczyła wszystkich szczepień. Spadek wyszczepialności od 1% - u dzieci w 14 roku życia- (błonica, tężec, krztusiec) i u młodzieży w 19 roku życia (błonica, tężec) do 5% - u dzieci w 6 roku życia (odra, świnka, różyczka). Jedynie w przypadku szczepień przeciwko WZW typu B dzieci w 1 i 2 roku życia nastąpił wzrost zaszczepionych dzieci o około 5%.

Dzieci, które ukończyły drugi rok życia (2023 rocznik) posiadały wszystkie wymagane szczepienia w 83%, niektórych szczepień brakowało u 14% dzieci, a brak jakichkolwiek szczepień dotyczył 3% dzieci. Główną przyczyną nieszczepienia dzieci była coraz większa liczba rodziców nie zgłaszających się na szczepienia bez podania przyczyn. Ponadto na poziom zaszczepienia miały wpływ lekarskie odroczenia czasowe lub trwale przeciwwskazania do szczepień na podstawie wskazań lekarzy specjalistów.

Personel medyczny wykonujący szczepienia (a dalej pacjentów) informowano w ramach nadzoru sanitarnego o możliwych szczepieniach zalecanych, niefinansowanych z budżetu państwa (np. przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu czy meningokokom).

Wyszczepialność dzieci podlegających obowiązkowi szczepień ochronnych

objaśnienia nazw szczepionek:

- **BCG** - przeciwko gruźlicy - jedna dawka w ciągu 24 h po uroczeniu lub przed opuszczeniem oddziału noworodkowego, szczepienie może być wykonywane do 15 roku życia,
 - **WZW typu B** - przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (2 dawki - szczepienie podstawowe, 3 dawka - szczepienie uzupełniające = pełne),
 - **DTP** - przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi - szczepionka pełnokomórkowa (3 dawki - szczepienie podstawowe, 4 dawka - szczepienie uzupełniające, 5 dawka - pierwsze szczepienie przypominające w 6 roku życia, 6 dawka - drugie szczepienie przypominające w 14 roku życia, 7 dawka - tylko przeciwko błonicy i tężcowi (Td) - trzecie szczepienie przypominające w 19 roku życia),
 - **IPV** - przeciwko poliomyelitis - (2 dawki - szczepienie podstawowe, 3 dawki - szczepienie uzupełniające, 4 dawka - szczepienie przypominające w 6 roku życia),
 - **HIB** - przeciwko Haemophilus influenzae typu b - (3 dawki - szczepienie podstawowe, 4 dawka - szczepienie uzupełniające),
 - **przeciwko pneumokokom** (szczepionki: PCV10, PCV13) - (2 dawki - szczepienie podstawowe, 3 dawka - szczepienie uzupełniające),
 - **MMR** - przeciwko odrze, śwince i różyczce (1 dawka - szczepienie podstawowe, 2 dawka - szczepienie przypominające w 6 roku życia),
 - **Varilrix, Varivax** - przeciwko ospie wietrznej - 2 dawki jako szczepienie podstawowe od 13 miesiąca życia,
 - **Rotateq, Rotarix** - przeciwko rotawirusom - (3 dawki lub 2 dawki w zależności od szczepionki - szczepienie podstawowe - wykonuje się do 32 tygodnia życia),
 - **Cervarix, Gardasil 9** - przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego - 2 dawki jako szczepienie podstawowe w odstępie do pół roku, wprowadzono od czerwca 2023 r., przeznaczone dziewczynom i chłopcom w wieku od ukończenia 9 roku życia do ukończenia 14 roku życia.
- Odczynny niepożądane po szczepieniach.

W 2025 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sokółce zgłoszono 2 łagodne niepożądane odczyny poszczepienne: u 3 latka po IV dawce uzupełniającej - szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae typu b* i u 6 latka po I dawce przypominającej - szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz poliomyelitis (w 2024 r. zgłoszono 1 odczyn łagodny po szczepieniu przeciwko gruźlicy).

V. OCENA ZAOPATRZENIA W WODĘ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Dla potrzeb zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu sokólskiego wykorzystywane są wody podziemne, zawarte w czwartorzędowym plejstoceniowym poziomie wodonośnym - w przepuszczalnych żwirach i piaskach. Wody takie wolne są od zanieczyszczeń bakteriologicznych, co przekłada się na dobrą jakość wody w systemach wodociągowych.

Dotychczas w żadnym z 27 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu nie prowadzi się dezynfekcji, dzięki czemu w wodzie nie ma ubocznych produktów tego sposobu uzdatniania.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz aktami wykonawczymi (rozporządzenia Ministra Zdrowia), uzdatnianie wody to:

- Proces techniczny/technologiczny, mający na celu doprowadzenie wody surowej (pobieranej ze źródeł naturalnych) do parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych określonych w przepisach, umożliwiających jej bezpieczne spożycie przez ludzi.
- Działania polegające na usuwaniu z wody zanieczyszczeń (np. żelaza, manganu, nadmiaru jonów wapnia i magnezu), metali ciężkich, substancji organicznych oraz dezynfekcję w celu eliminacji mikroorganizmów chorobotwórczych.

Cechą charakterystyczną wód ujmowanych dla celów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu sokólskiego jest naturalna zawartość żelaza i manganu. Zawartość żelaza w ujmowanej tzw. wodzie surowej waha się od wartości śladowych do kilkuset (około 800) $\mu\text{g Fe/dm}^3$ (przy dopuszczalnej wartości do 200 $\mu\text{g/dm}^3$), a manganu od wartości śladowych do 200 $\mu\text{g Mn/dm}^3$ (przy dop. wartości 50 $\mu\text{g/dm}^3$). W związku z powyższym uzdatnianie wody ma miejsce w 23 wodociągach publicznych na terenie powiatu sokólskiego w 23 stacjach uzdatniania wody. Nie wymaga uzdatniania woda z 4 wodociągów: Bogusze, Stara Rozedranka, Szudziałowo i Rogacze. W 2025 r. oddano do użytku zmodernizowane stacje uzdatniania wody w Kuźnicach i Leśnikach.

Nadzór sanitarny nad jakością wody dostarczanej z wodociągów publicznych, przeznaczonej do spożycia przez ludzi, ciepłej wody użytkowej oraz wody w kąpieliskach prowadzono podobnie jak w latach ubiegłych na podstawie zapisów ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ustawy prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. oraz na podstawie wydanych do tych ustaw przepisów wykonawczych.

W 2025 r. pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 27 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 8 podmiotów wykorzystujących wodę z ujęć indywidualnych.

Jakość wody oceniano na podstawie wyników badań próbek wody, pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz próbek pobranych przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej.

Zasady sporządzania harmonogramów pobierania próbek wody oraz wymagania mikrobiologiczne i fizyko-chemiczne, które powinna spełniać woda do spożycia przez ludzi określają zapisy wykonawcze wydane na podstawie art. 13 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017 r. poz. 2294 § 6, §7, §3).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem MZ próbki wody były badane w kierunku parametrów grupy A* oraz parametrów grupy B**.

* parametry grupy A - *Escherichia coli*, bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°, barwa, mętność smak, zapach, stężenie jonów wodoru, przewodność elektryczna, azotyny i jon amonu (niezbędne jedynie wtedy, gdy chloraminowanie jest stosowane jako metoda dezynfekcji, we wszystkich innych przypadkach parametry są umieszczone w wykazie parametrów grupy B), glin i żelazo (niezbędne jedynie wtedy, gdy używane są jako chemikalia do uzdatniania wody, we wszystkich innych przypadkach parametry są umieszczone w wykazie parametrów grupy B).

** parametry grupy B - bakterie gr. coli, *E. coli*, Enterokoki, og. liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72h, barwa, mętność, stężenie jonów wodoru, przewodność, akrylamid, antymon, arsen, azotany, azotyny, benzenen, benzo(a)piren, bor, bromiany, chlorek winylu, chrom, cyjanki, 1,2-dichloroetan, epichlorohydryna, fluorki, kadm, miedź, nikiel, ołów, pestycydy, Σ pestycydów, rtęć, selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, Trihalometany- ogółem (Σ THM), *Clostridium perfringens* (łącznie ze sporami), glin, jon amonu, chlorki, mangan, ogólny węgiel organiczny, siarczany, sól, utlenialność z KMnO₄, żelazo, bromodichlorometan, chlor wolny, chloraminy, Σchloranów i chlorynów, trichlorometan (w punkcie czerpalnym u konsumenta, jeżeli woda jest dezynfekowana chlorem lub jego związkami), magnez, twardość.

W 2025 r. w ramach nadzoru sanitarnego do badań pobrano łącznie 72 próbek wody z różnych miejsc sieci wodociagowych zbiorowego zaopatrzenia i wodociągów lokalnych. W kierunku badania parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych w zakresie parametrów grupy A pobrano - 67 próbek, w zakresie parametrów grupy B - 5 próbek. Ponadto w ramach kontroli sprawdzających pobrano 12 próbek (do badań mikrobiologicznych, manganu, żelaza i mętności).

Administratorzy sieci wodociagowych w ramach kontroli wewnętrznej w 2025 r. pobrali łącznie 161 próbek wody, w tym: 132 - w zakresie parametrów grupy A, 29 - w zakresie parametrów grupy B. Ponadto pobrano 6 próbek do badań kontrolnych - w określonych kierunkach (mętność, mangan, żelazo, badanie bakteriologiczne).

Na podstawie otrzymanych wyników badań próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej - w 13 próbkach (pobranych z hydroforni oraz z miejsc poboru wody wodociagowej) stwierdzono przekroczenia wg. wymagań ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia.

W nadzorowanych wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę (z wyłączeniem 8 podmiotów korzystających z ujęć indywidualnych) stwierdzono przekroczenia następujących parametrów jakości wody:

- mętność - w 8 próbkach - od 1,7 – 5,4 NTU (NTU- nefelometryczna jednostka mętności - jest to pomiar natężenia promieniowania rozproszonego przez cząstki ośrodka; pomiar przeprowadzany jest na zasadzie porównania wielkości z natężeniem promieniowania padającego) – wobec zalecanego zakresu, akceptowalnego przez konsumentów, niepowodującego nieprawidłowych

zmian - 1 NTU. Przekroczenia występowały w wodociągach: Sokółka, Bogusze, Stara Rozedranka Suchowola, Leśniki, Makowlany;

- mangan - w 4 próbkach – wartości wahały się w przedziale 59 - 84 µg/l (wodociągi: Zwierzyniec Wielki, Krynki, Dubaśno) - wobec dopuszczalnej zawartości - 50 µg/l
- enterokoki kałowe - w 1 próbce – 13jtk(jednostek tworzących kolonie)/100ml (wodociąg Szudziałowo) - wg wymagań ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. i – liczba enterokoków kałowych w wodzie do spożycia - 0 jtk /100 ml.

Stwierdzane wzrosty mętności, żelaza i manganu w wodzie mogły być spowodowane zakłóceniami w procesie uzdatniania, czy też uwalnianiem się osadów z przewodów wodociągowych w związku ze zmianami ciśnienia i przepływu w instalacji. W wodociągach, w których stwierdzano niewielkie przekroczenia zalecanego poziomu mętności, żelaza i manganu, a zarządcy niezwłocznie przystępowali do działań naprawczych - nie wszczynano postępowań administracyjnych. Niewielkie i stosunkowo krótkotrwałe podwyższenie mętności, żelaza i manganu w wodzie nie stanowią zagrożenia dla zdrowia człowieka.

W zakresie zalecanej wartości mętności czasy przekroczeń wynosiły od 5 do 115 dni, a przekroczenia manganu utrzymywały się od 17 do 91 dni. Decyzję administracyjną o warunkowej przydatności wody do spożycia z terminem do dnia 31.05.2026 r. (po przedłużeniu), wydano w związku z przekroczeniem manganu w wodzie z wodociągu Dubaśno i wodociągu Zwierzyniec Wielki.

Na podstawie zapisów § 21 ust. 3 pkt 3) ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. nie wszczyna się postępowania administracyjnego w zakresie takich parametrów jak żelazo, mangan i mętność, jeżeli stwierdzona niezgodność nie stwarza zagrożenia dla zdrowia a przyjęte działania naprawcze są wystarczające do osiągnięcia należytej jakości wody w terminie 30 dni, w uzasadnionych wypadkach termin może zostać wydłużony do 60 dni.

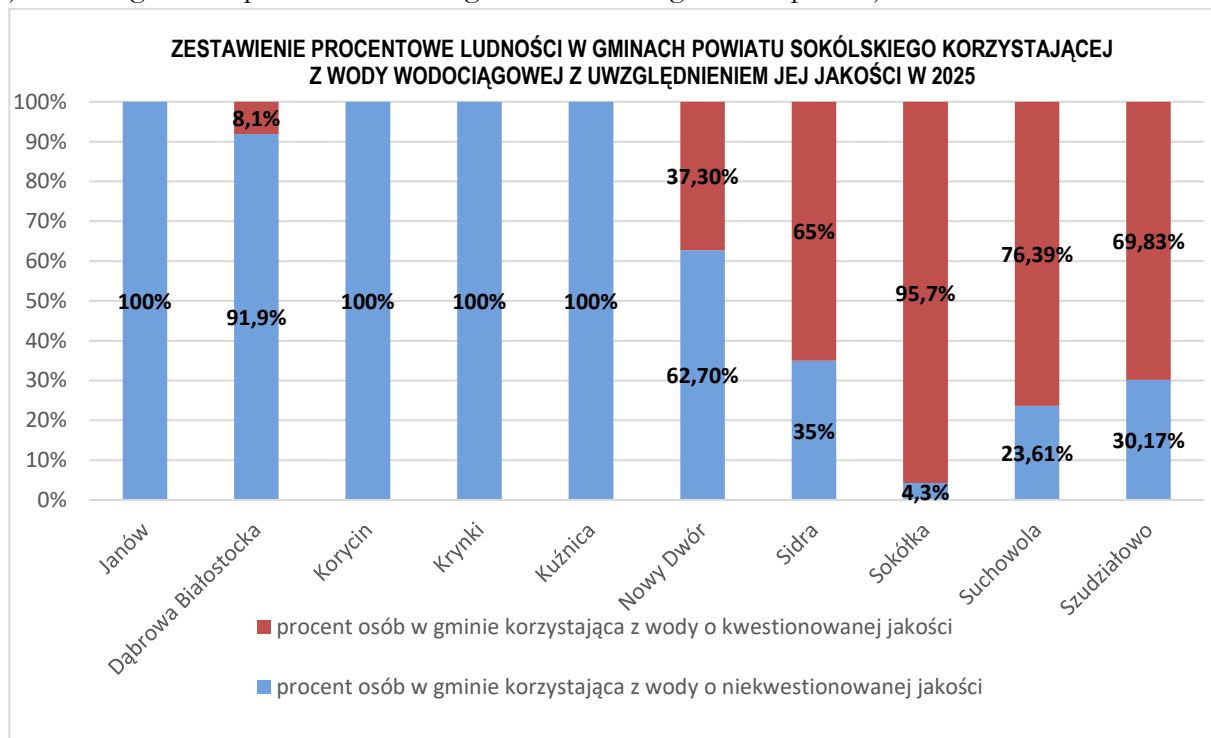
Charakterystykę zaopatrzenia w wodę pitną powiatu sokólskiego w 2025 r. przedstawia poniższa tabela.

Producent wody	Nazwy eksploatowanych wodociągów	liczba zaopatrzonej ludności [tys.]	Kwestionowane parametry - ilość dni przekroczeń w ciągu roku	jakość wody na koniec 2025 r. - kwestionowany parametr
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Sokółce Sp. z o.o. ul. Targowa 15 16-100 Sokółka	wodociąg Sokółka	21,905	mętność 1,7±0,3 NTU, ilość dni - 5 dni	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Bogusze	0,430	mętność 2,6±0,6 NTU, ilość dni - 10 dni	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Stara Rozedranka	0,645	mętność 4,1±0,7 NTU, ilość dni - 14 dni	woda przydatna do spożycia
Przedsiębiorstwo Gospodarki	wodociąg Dąbrowa Białostocka	5,865	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia

Komunalnej i Mieszkaniowej w Dąbrowie Białostockiej Sp. z o.o. ul. Gen. Sulika 1 16-200 Dąbrowa Białostocka	wodociąg Nerośno	0,840	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Stock	1,576	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Jałówka	1,496	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Zwierzyniec Wielki	0,862	mangan $60 \pm 7 \mu\text{g/l}$ ilość dni 91	warunkowa przydatność wody do spożycia
Wodociągi Podlaskie Sp. z o.o. ul. Elewatorska 31 15-620 Białystok	wodociąg Janów	2,586	nie dotyczy	przydatna do spożycia
	wodociąg Białousy	0,500	nie dotyczy	przydatna do spożycia
	wodociąg Korycin	1,167	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Bombla	0,516	nie dotyczy	przydatna do spożycia
	wodociąg Długi Ług	2,025	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
Centrokom Sp. z o.o. ul. Goniądzka 58 16-150 Suchowola	wodociąg Suchowola	3,817	mętność - $5,4 \pm 1,3$ NTU, ilość dni - 15	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Leśniki	0,909	mętność $5,4 \pm 1,3$ NTU ilość dni - 14 dni	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Kopciówka	0,988	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
Zakład Komunalny w Krynkach, ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki	wodociąg Krynki	2,657	mangan $59 \pm 13 \mu\text{g/l}$ ilość dni 17	woda przydatna do spożycia
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kuźnicy ul. Plac Tysiąclecia PP 1, 16-123 Kuźnica	wodociąg Kuźnica	1,780	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Kuścińce	1,826	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
Zakład Obsługi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sidrze ul. Fabryczna 4 16-124 Sidra	wodociąg Sidra	0,723	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Makowlany	1,953	mętność $1,9 \pm 0,4$ NTU ilość dni - 115	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Krzysztoforowo	0,366	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia

Gmina Szudziałowo ul. Bankowa 1, 16-113 Szudziałowo	wodociąg Szudziałowo	1,724	liczba enterokoków kałowych- 13 jtk/100 ml wody ilość dni - 6	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Babiki	0,833	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
Gmina Nowy Dwór ul. Plac Rynkowy 21 16-205 Nowy Dwór	wodociąg Nowy Dwór	1,025	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Rogacze	0,384	nie dotyczy	woda przydatna do spożycia
	wodociąg Dubaśno	0,811	Mangan $103 \pm 12 \mu\text{g/l}$ ilość dni - 365	woda warunkowo przydatna do spożycia

Przekroczenia badanych parametrów jakości wody do picia w poszczególnych wodociągach były również w 2025 r. przyczyną nierównomiernego zaopatrywania ludności w wodę o należytej jakości w gminach powiatu sokólskiego - zestawienie graficzne poniżej:

Na dzień 31.12.2025 r., woda w sieciach 25 nadzorowanych wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu sokólskiego odpowiadała wymaganiom sanitarnym. W 2 wodociągach: Dubaśno i Zwierzyniec Wielki stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia z uwagi na przekroczoną wartość parametryczną manganu.

W 2025 r. nadzorem sanitarnym objęto również 8 następujących podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z ujęć indywidualnych:

1. Chłodnia Sokółka w Sokółce, w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 7 próbek.

2. JABS Sokółka S.A. w Sokółce ul. Lotników Lewoniewskich 2 - w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 3 próbki.
3. SPZOZ w Sokółce ul. Sikorskiego 40, w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 2 próbki wody, w ramach kontroli wewnętrznej 5 próbek.
4. Zajazd „Sosna” w Krugłanach 36 - w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 2 próbki.
5. SPZOZ w Dąbrowie Białostockiej ul. M.C Skłodowskiej 15, w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 2 próbki.
6. Krynka Sp. z o. o. w Krynkach - w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 6 próbek.
7. Gospodarstwo Agroturystyczne „Na Wzgórzu” Bachmatówka 33- w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 3 próbki.
8. Stanica Kresowa - Poczopek 9 - w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody, w ramach kontroli wewnętrznej 1 próbkę.

W systemach wodociągowych zasilanych z ujęć indywidualnych ww. podmiotów stwierdzano następujące przekroczenia:

- manganu –103µg/l – wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia do dnia 30.01.2026 r. czas przekroczenia w 2025 r. wynosił 134 dni.
- bakterii grupy coli w ilości 4 jtk/100ml, czas przekroczenia wynosił 25 dni,
- ogólnej liczby mikroorganizmów w 22° C - powyżej 300 jtk/1ml; wg ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. - ogólna liczba mikroorganizmów w kranie konsumenta nie powinna wynosić powyżej 200 jtk/1 ml.; czas przekroczenia wynosił 15- 87 dni.
- mętności - 1,7 NTU; zalecany zakres wartości parametru mętności wynosi do 1 NTU, czas przekroczenia wynosił 7 dni,
- żelaza –234 µg/l, czas przekroczenia wynosił 7 dni.

Na dzień 31.12.2025 r. woda podmiotów wykorzystujących wodę z ujęć indywidualnych w sieci 7 nadzorowanych wodociągach odpowiadała wymaganiom sanitarnym. W Chłodni Sokółka obowiązywała warunkowa przydatność wody do spożycia z uwagi na przekroczoną wartość parametryczną manganu – obecnie prowadzone jest postępowanie administracyjne z terminem do dnia 31.05.2026 r.

Jakość ciepłej wody użytkowej (ciepłej) w kierunku obecności Legionella sp.

Obecność bakterii Legionella w wodzie ciepłej użytkowej jest monitorowana również w oparciu o zapisy ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. - załącznik nr 5 część A. - dopuszczalna liczba bakterii Legionella sp. - 100 jtk/100 ml wody. Pod względem obecności bakterii Legionella w ciepłej wodzie użytkowej w 2025r. monitorowano 8 obiektów: w 3 obiektach stwierdzono ponadnormatywną obecność tych bakterii tj. od 310 – do 1300 jtk/100 ml, wydano 3 decyzje administracyjne z zakazem używania kwestionowanej ciepłej wody - po wdrożeniu działań naprawczych przez zarządców sieci i badaniach kontrolnych woda nadawała się do użytku.

VI. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2025 r. w ewidencji nadzoru sanitarnego w powiecie sokólskim znajdowało się 363 różnych obiektów użyteczności publicznej: szalety publiczne, pływalnia kryta, pływalnia odkryta, obiekty hotelarskie (pensjonat), inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie (zajazdy, gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe), zakłady fryzjerskie, zakłady kosmetyczne, inne obiekty w których są świadczone łącznie więcej niż jedna usługa: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, dworce, stacje kolejowe, przystanki osobowe, tereny rekreacyjne, cmentarze, domy pogrzebowe oraz inne obiekty użyteczności publicznej: kina, stacje paliw, apteki, domy kultury, stadiony i boiska sportowe, droga dojazdowa do przejścia granicznego, pomieszczenia dla osób zatrzymanych, środki transportu. Skontrolowano 117 obiektów – nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno - higienicznych dotyczących funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej.

Ze względu na bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi na uwagę zasługują następujące obiekty:

Pływalnia w Sokółce

Definicję pływalni zawarto w art. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 714 z późn. zm.), wg której przez pływalnię rozumie się obiekt kryty lub odkryty, z wodą przepływową, przeznaczony do pływania lub kąpieli, posiadający co najmniej jedną nieckę basenową, z trwałym brzegiem i dnem, wyposażony w urządzenia sanitarne, szatnie i natryski.

Nadzór sanitarny nad pływalnią w Sokółce w 2025 r. jak w latach ubiegłych prowadzony był na podstawie zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U z 2022 r. poz. 1230).

W 2025 r. Zarządzający pływalnią - Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce opracował i ustalił z PPIS w Sokółce harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej i prowadził badania wody w nieckach basenowych (co 2 tygodnie), w systemie cyrkulacji (co miesiąc) i wody z pryszniców (raz w roku) z wyjątkiem okresu, kiedy pływalnia była nieczynna.

Zakres badań obejmował następujące parametry:

- bakteriologiczne: Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C po 48 h, Legionella sp.
- fizykochemiczne: chlor wolny, chlor związany, potencjał redox, mętność, chloroform, suma THM, azotany, utlenialność.

W 2025 r. w okresie funkcjonowania pływalni tj. od 1.01. do 31.12.2025 r. pobrano do badań łącznie w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej 106 próbek wody: 44 (w tym 2 w ramach nadzoru sanitarnego) z niecek basenowych dużej i małej, 21 (w tym 1 w ramach nadzoru sanitarnego) z niecki jacuzzi, 22 (w tym 2 w ramach nadzoru sanitarnego) z systemu cyrkulacji oraz 4 próbki z natrysków i 1 z brodzika do płukania stóp w ramach nadzoru sanitarnego.

Na 106 pobranych próbek - w 7 stwierdzono przekroczenia parametrów bakteriologicznych lub fizykochemicznych takich jak: ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C, Legionella i chlor związany. Zachodziła konieczność wyłączenia z użytkowania niecki jacuzzi w związku ze stwierdzeniem w próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej - 7 jtk/100 ml bakterii Legionella - wobec

wymagania wg. ww. rozporządzenia MZ z dnia 9 listopada 2025 r. – 0 jtk/100ml obecności. Czas wyłączenia wynosił 17 dni. Po podjęciu działań naprawczych wodę przywrócono do korzystania. Incydentalna, krótkotrwale podwyższona zawartość chloru związanego, nie dyskwalifikowała wody do kąpiel. W zakresie pozostałych parametrów fizykochemicznych woda w nieckach jak i systemach cyrkulacji spełniała wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu.

Inne obiekty nie zdefiniowane jako pływalnie:

Basen odkryty w Krynkach

Basen odkryty w Krynkach spełnia większość kryteriów ww. definicji pływalni, lecz z powodu braku udostępnienia w bezpośredniej lokalizacji przy basenie szatni i natrysków - w roku 2025 podobnie jak latach ubiegłych nie zakwalifikowano basenu odkrytego w Krynkach jako pływalni odkrytej podlegającej wymaganiom ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.,

W 2025 r. basen czynny był od dnia 01.07 do 31.08.2025 r., napełniany był wodą wodociągową, dezynfekowaną podchlorynem sodu. Dozowanie środka dezynfekcyjnego odbywało się ręcznie. W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne kąpiących się Zarządca - Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krynkach w trakcie sezonu kąpielowego pobrał 4 próbki wody w zakresie parametrów bakteriologicznych i fizykochemicznych zgodnie z ww. rozporządzeniem, które wykazały dobrą jakość wody.

Ponadto w sezonie pracownicy Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach wykonywali:

- 1) bieżącą obserwację wody,
- 2) pomiary jakości wody nie rzadziej niż co 4 godziny w zakresie parametrów: pH, potencjał redox, stężenie chloru wolnego, temperatury,
- 3) pomiary jakości nie rzadziej niż raz na dobę w zakresie parametrów chloru związanego. Codziennie w godzinach od 12:00 – 18:00 nad bezpieczeństwem osób kąpiących się czuwał ratownik.

Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

W roku 2025 na terenie powiatu sokólskiego nie funkcjonowały miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Kąpieliska:

Kąpielisko w Sokółce

Woda w kąpielisku jest nadzorowana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 255).

W 2025 r. na wniosek Burmistrza Sokółki zgodnie art. 37 ust. 12 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 Prawo wodne został pozytywnie zaopiniowany projekt uchwały Rady Miejskiej w sprawie utworzenia i umieszczenia w wykazie kąpielisk kąpieliska na obszarze Zalewu Sokólskiego. Sezon kąpielowy obejmował okres od 01 czerwca do 31 sierpnia 2025 r. Organizatorem Kąpieliska Miejskiego w Sokółce był nadal Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR) w Sokółce. W obszarze kąpieliska wyznaczono jeden punkt poboru próbek wody do badań. W uzgodnieniu z PPIS w Sokółce został określony harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego, która nie budziła zastrzeżeń.

Działania organizatora realizowane były w sposób prawidłowy tj. poprzez systematyczne, wizualne nadzorowanie wody w kąpielisku pod kątem występowania zanieczyszczeń takich jak materiały smoliste, szkło, tworzywa sztuczne i inne odpady, niekorzystnie wpływających na jakość wody oraz systematyczne przekazywanie sprawozdań z badań wody, na podstawie których PPIS wydawał bieżące oceny jakości wody. W sezonie kąpielowym 2025 w pobranych próbkach nie stwierdzono ponadnormatywnych wartości badanych parametrów wody w kąpielisku. Informacje o jakości wody oraz warunkach panujących na kąpielisku na bieżąco umieszczane były na stronie internetowej serwisu kąpieliskowego: sk.gis.gov.pl, prowadzonym na podstawie art. 347 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, na stronie internetowej organizatora kąpieliska (OSiR w Sokółce) oraz na tablicy informacyjnej umieszczonej w obrębie kąpieliska.

Kąpielisko w Karpowiczach

Nadzór sanitarny nad kąpieliskiem prowadzony jest również na podstawie ww. rozporządzenia MZ z dnia 17.01.2019 r. W roku 2025 na wniosek Burmistrza Suchowoli został pozytywnie zaopiniowany projekt uchwały Rady Miejskiej w sprawie utworzenia i umieszczenia w wykazie kąpielisk kąpieliska na terenie zbiornika małej retencji „SUCHOWOLA” w miejscowości Karpowicze. Sezon kąpielowy obejmował okres od 20 czerwca do 31 sierpnia 2025 r. Organizatorem Kąpieliska w Karpowiczach był Burmistrz Suchowoli.

W uzgodnieniu z PPIS w Sokółce został określony harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano 1 próbkę wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego, która nie budziła zastrzeżeń.

Na bieżąco organizator kąpieliska prowadził nadzór wizualny wody pod kątem zakwitów sinic oraz występowania w wodzie zanieczyszczeń takich jak materiały smoliste, szkło, tworzywa sztuczne i inne odpady. W próbce wody pobranej do badania w sierpniu w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej (400 jtk/100 ml) liczby enterokoków kałowych tj. 650 jtk/100ml.

W związku powyższym PPIS w Sokółce zawiadomił organizatora kąpieliska o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie niespełnienia wymagań dot. jakości wody w kąpielisku. Następnie decyzją stwierdzono brak przydatności wody do kąpiel. Organizator pobrał ponownie próbkę wody do badania, która nie została zakwestionowana.

Po sezonie 2025 r. dokonano po raz pierwszy klasyfikacji jakości wody w kąpielisku na podstawie badań mikrobiologicznych (w kierunku *Escherichia coli* i enterokoków) – jakość wody zaklasyfikowano jako doskonałą na podstawie przesłanych przez WSSE w Białymstoku tabelarycznych danych - opracowywanych i przedkładanych Komisji Europejskiej zgodnie z Dyrektywa 2006/7/WE w ramach krajowego sprawozdania z jakości wody w kąpieliskach po sezonie kąpielowym 2025 r. Informacje o jakości wody oraz warunkach panujących na kąpielisku na bieżąco umieszczane były na stronie internetowej serwisu kąpieliskowego, na stronie internetowej organizatora kąpieliska oraz na tablicy informacyjnej umieszczonej w obrębie kąpieliska.

Placówki zapewniające całodobową opiekę

Nadzór sanitarny prowadzono na podstawie § 68 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.). W 2025 r. skontrolowano 2 placówki: Dom Gościnny s.c. Ewa Maria Kloza, Jadwiga Helena Borsuk, Dzieciolówka i Pielęgniarsko – Opiekuńczy

Dom Opieki „Zacisze” Ostra Góra w gminie Korycin. Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.

Nadzór sanitarny nad ww. obiektami jest prowadzony w oparciu o przepisy:

- ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024, poz. 924),
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium;
- ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 z późn. zm.)

W roku 2025 skontrolowano 38 obiektów. Skontrolowane zakłady posiadały opracowane i wdrożone procedury zapobiegające zakażeniom i chorobom zakaźnym. Właściciele zakładów kosmetycznych posiadali podpisane umowy na sterylizację narzędzi powodujących naruszenie ciągłości tkanki oraz umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych.

VII. STAN SANITARNO-TECHNICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania, należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności w zakresie:

- higieny pomieszczeń oraz wymagań dotyczących wyposażenia i sprzętu wykorzystywanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, a także higieny procesów nauczania – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 z późn. zm.)
- wymagań dotyczących organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2016 r., poz. 452 z późn. zm.).

Nadzór sanitarny obejmował w szczególności ocenę stanu sanitarno-technicznego infrastruktury placówek, utrzymania bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów, dostępności profilaktycznej opieki zdrowotnej, sposobu przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz organizacji żywienia i dożywiania dzieci i młodzieży.

Na terenie powiatu sokólskiego w 2025 r. funkcjonowało 62 stałe placówki nauczania i wychowania: 3 żłobki, 9 przedszkoli, 5 zespołów wychowania przedszkolnego funkcjonujących jako inne formy wychowania przedszkolnego, 26 szkół podstawowych, 10 zespołów szkół, 1 młodzieżowy ośrodek socjoterapii, 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy, 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, 1 stała baza harcerska, 3 świetlice środowiskowe, 1 poradnia psychologiczno-pedagogiczna oraz 1 samorządowa szkoła muzyczna I stopnia.

Nadzorem sanitarnym objęto również 10 (spośród 19 zgłoszonych do Bazy Wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej podczas letniego i zimowego wypoczynku na terenie powiatu sokólskiego) - miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży.

Łącznie w 2025 r. przeprowadzono w ww. placówkach nauczania i wychowania (62 stałych i 10 miejsc wypoczynku) - 49 kontroli. Kompleksową oceną objęto 29 obiektów funkcjonujących placówek. Skontrolowano m.in.: 11 szkół podstawowych, 5 przedszkoli, 2 inne formy wychowania przedszkolnego, 1 żłobek, 6 zespołów szkół, 1 młodzieżowy ośrodek socjoterapii, 1 ośrodek szkolno-wychowawczy, 1 bazę harcerską oraz 1 świetlicę środowiskową oraz skontrolowano 1 placówkę opiekuńczo-wychowawczą w związku z wydaniem opinii sanitarnej dla Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego „Jutrzenka” w Dąbrowie Białostockiej. Przeprowadzono również 4 kontrole tematyczne w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów i 8 kontroli tematycznych dotyczących przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego.

Uchybienia stwierdzono w dwóch placówkach: Przedszkolu nr 4 w Sokółce oraz Przedszkolu nr 5 w Sokółce dotyczyły:

- niewłaściwego stanu technicznego urządzeń na placu zabaw,
- złego stanu technicznego dojścia do budynku przedszkola,
- uszkodzenia posadzki w ciągu komunikacyjnym.

W związku ze stwierdzonymi ww. uchybieniami wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości z terminami realizacji do marca i sierpnia 2026 r.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego przeprowadzono łącznie 695 badań i ocen dotyczących warunków nauczania, w tym:

- 486 pomiarów wagi tornistrów uczniów w dwóch szkołach podstawowych,
- 191 ocen dostosowania mebli szkolnych do warunków antropometrycznych dzieci i młodzieży,
- 18 ocen tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.

W wyniku przeprowadzonych działań skierowano 2 wystąpienia pokontrolne do dyrektorów szkół podstawowych w sprawie nadmiernego obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Istotnym elementem wpływającym na higienę procesu nauczania jest prawidłowa organizacja zajęć dydaktycznych, w tym właściwe opracowanie tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych. Oceną objęto 18 klas w 10 szkołach podstawowych. Analiza rozkładów zajęć nie wykazała nieprawidłowości.

Dokonano również oceny dostosowania mebli szkolnych do warunków antropometrycznych uczniów i wychowanków. Badania przeprowadzono w 11 placówkach, w tym w 6 przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego, 2 szkołach podstawowych oraz 3 zespołach szkół. Oceną objęto łącznie 191 dzieci. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ergonomii stanowisk pracy uczniów i wychowanków.

W 2025 r. dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w dwóch szkołach podstawowych: w Szkole Podstawowej w Sidrze i Szkole Podstawowej z Oddziałami Integrycyjnymi Nr 2 w Sokółce. Według zaleceń Instytutu Matki i Dziecka z 2009 r. opublikowanych na stronie internetowej Instytutu

<https://www.gov.pl/attachment/982ea1efb9f1-4008-bf3fe478e6332340> oraz wg. wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) opracowanych w oparciu o pismo Krajowego Konsultanta w dziedzinie Pediatrii z dnia 28 sierpnia 2009 r., znak KNS/MZ/VIII/2009, w sprawie normy obciążenia dzieci ciężarem tornistrów, opublikowanych na stronie GIS <https://www.gov.pl/web/gis/zalecenia-dotyczacetornistrowszkolnych>

- waga tornistra nie powinna przekraczać 10% do 15 % masy ciała ucznia.

W Szkole Podstawowej w Sidrze przeprowadzone pomiary masy ciała 86 uczniów w 8 oddziałach oraz ciężaru ich tornistrów wykazały:

- u 70 uczniów waga tornistra szkolnego stanowiła do 10% masy ciała ucznia;
- u 15 uczniów waga tornistra szkolnego stanowiła 10 % -15% masy ciała ucznia;
- u 1 ucznia waga tornistra szkolnego stanowiła powyżej 15% masy ciała ucznia, tj. waga tornistra 6,20 kg stanowiąca 15,23% masy ciała ucznia klasy VII.

Przeprowadzone pomiary masy ciała 273 uczniów w 16 oddziałach oraz ciężaru ich tornistrów w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sokółce wykazały:

- waga tornistrów szkolnych 111 uczniów mieściła się w niskiej normie do 10% masy ciała ucznia;
- waga tornistrów szkolnych 122 uczniów mieściła się w wysokiej normie powyżej 10 % do 15% masy ciała ucznia;
- waga tornistrów szkolnych 40 uczniów przekroczyła 15% masy ciała ucznia.

Najbardziej skrajne stwierdzone przekroczenia wagi tornistra względem masy ciała ucznia to: waga tornistra 7,80 kg stanowiąca 24,4% masy ciała ucznia klasy VII b, waga tornistra 6,80 kg stanowiąca 22,7 % masy ciała ucznia klasy V c oraz waga tornistra wynosząca 7,0 kg, co stanowi 21,9% masy ciała ucznia klasy IV b.

We wszystkich skontrolowanych placówkach w powiecie sokólskim w 2025 prowadzone było dożywianie dzieci i młodzieży.

Rodzaj placówki	Liczba dzieci uczęszczających	Odsetek dzieci korzystających z dożywiania	Liczba dzieci korzystających z poszczególnych form dożywiania		
			pełny obiad	drugie śniadanie	Posiłek jednodaniowy
przedszkola	623	100%	623	623	623
szkoły podstawowe	1210	77%	858	10	66
szkoły ponadpodstawowe	594	73%	438	17	0

Poza działalnością kontrolną pion higieny dzieci i młodzieży, we współpracy z pionem promocji zdrowia, realizował działania edukacyjno-informacyjne z zakresu promocji zdrowia. W ramach nadzoru podejmowano również działania profilaktyczne i prewencyjne mające na celu promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób pasożytniczych oraz zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, tytoniu i alkoholu.

Podczas kontroli Dyrekcji placówek objętych nadzorem pozostawiano materiały informacyjno-edukacyjne w formie broszur, plakatów i ulotek.

Ergonomia stanowiska pracy ucznia

Zasady prawidłowego siedzenia

Wzrost dziecka, a kolor stelaża mebli

80-95 cm
93-116 cm
108-121 cm
119-142 cm
133-159 cm
146-176,5 cm
159-188 cm
174-207 cm

- stopy w butach płasko spoczywają na podłodze
- tylna część podudzia nie powinna dotykać krawędzi siedziska
- przednia krawędź siedziska nie może wywierać ucisku na uda
- oparcie krzesła powinno podierać kręgosłup w okolicy lędźwiowej oraz poniżej łopatek
- między górną powierzchnią uda a dolną powierzchnią płyty stołu powinna być zachowana przestrzeń niezbędna do swobodnego ruchu nóg
- wysokość stołu należy dobrać tak, aby łokcie przy kończyźnie górnej zgiętej pod kątem prostym, leżały na poziomie górnej krawędzi płyty lub nieco poniżej

Legioneloza

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sokółce

Legioneloza- Choroba Legionistów- jest to choroba układu oddechowego wywołana przez bakterie Legionella, które mogą przeżyć w wodzie o bardzo różnej temperaturze (od 20-50°C). Rezerwuarem bakterii są zbiorniki wodne, zawierające osad denny lub mul, a także wilgotna ziemia. Bakterie Legionella występują m.in. w sieciach kanalizacyjnych, urządzeniach kąpielowych, prysznicach, myjniach, klimatyzatorach.

OBJAWY

- bóle mięśni,
- ból głowy,
- gorączka
- objawy zapalenia płuc (w tym m.in. suchy kaszel, zaburzenia oddychania)

LECZENIE

W większości przypadków legionelozy jest wyleczalna przy użyciu antybiotyków. Do zgonów najczęściej dochodzi u osób starszych i u osób z obniżoną odpornością.

DROGA ZAKAŻENIA

Najczęstszą drogą zakażenia jest wdychanie skażonego aerozolu. Do zakażenia może dochodzić również m.in. przez zachłyśnięcie się skażoną wodą. Do tej pory nie stwierdzono przenoszenia bakterii Legionella z człowieka na człowieka.

CHRONNY ZDROWIE I MYŚL O PRZYŚLÓSKO

WENTYLACJA W SZKOŁACH - WYMAGANIA PODSTAWOWE

PODSTAWY PRAWNE:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – §149
- Polska Norma PN-83/B-03430/Az3:2000 Wentylacja w budynkach mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania i użyteczności publicznej – Wymagania
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy – Załącznik nr 3

SALE LEKCYJNE, SALE GIMNASTYCZNE, ŚWIETLICE, BIBLIOTEKI, POKOJE NAUCZYCIELSKIE

Każde pomieszczenie przeznaczone do przebywania uczniów lub nauczycieli powinno mieć zapewniony ciągły dopływ świeżego powietrza z zewnątrz.

- Dla każdej osoby należy zapewnić minimum 20 m³/h świeżego powietrza.
- Jeżeli sala nie ma okien lub są one nieotwieralne (np. z klimatyzacją), wymagane jest co najmniej 30 m³/h na osobę.
- Dodatkowy wymóg: przynajmniej jedna pełna wymiana powietrza w pomieszczeniu w ciągu godziny.

TOALETY UCZNIÓW I PERSONELU

Wentylacja w toaletach powinna być wyciągowa (mechaniczna lub grawitacyjna), stale działająca.

- Dla każdej miski ustępowej: 5 m³/h powietrza wywiewanego
- Dla każdego pisuaru: 25 m³/h
- Pomieszczenia muszą być skutecznie wentylowane, aby uniknąć nieprzyjemnych zapachów i podwyższonej wilgotności.

SZKOLNE NATRYSKI I PRYSZNICE (NP. PRZY SALACH GIMNASTYCZNYCH)

W pomieszczeniach, w których występuje wysoka wilgotność, konieczna jest intensywna wymiana powietrza:

Minimum 5-krotna wymiana powietrza w ciągu godziny.

UMYWALNIE I PRZEBIERALNIE

Dotyczy pomieszczeń sanitarnych, w których nie występują natryski!

Powietrze powinno być wymieniane przynajmniej 2 razy na godzinę, aby zapewnić komfort i higienę.

ŚWIETLICE PRZEDSZKOLNE, KLASY „0”

Pomieszczenia, w których przebywają małe dzieci, mają łagodniejsze wymagania:

Minimum 15 m³/h świeżego powietrza na dziecko

Dotyczy to zarówno przedszkoli, jak i oddziałów przedszkolnych w szkołach.

SZATNIE UCZNIOWSKIE

W szatniach należy zapewnić intensywną wentylację:

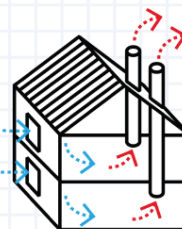
Minimum 4 wymiany powietrza na godzinę

Jeśli szatnia ma otwierane okna i służy maks. 10 osobom, dopuszcza się 2 wymiany na godzinę.

PAMIĘTAJ!

REGULARNIE SERWISUJ SYSTEMY WENTYLACYJNE I KLIMATYZACYJNE!

W SALACH BEZ WENTYLACJI MECHANICZNEJ WIETRZ POMIESZCZENIA REGULARNIE, NAWET KILKA RAZY NA GODZINĘ!

Fotorelacje dotyczące podejmowanych działań publikowane były na profilu społecznościowym Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Sokółce oraz na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-sokolka>.

Działania edukacyjno-informacyjne pracownika pionu higieny dzieci młodzieży relacjonowane były na portalu społecznościowym Facebook PSSE w Sokółce oraz umieszczane na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-sokolka>.

Tematyka zamieszczanych informacji obejmowała profilaktykę wad postawy w zakresie właściwej wagi tornistra, ergonomii stanowiska pracy ucznia, dostosowania mebli do warunków antropometrycznych, wszawicy, higieny osobistej - higieny mycia rąk, programu szczepienia przeciw HPV oraz bezpieczeństwa podczas wypoczynku

VIII. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAMI

W 2025 r. w powiecie sokólskim, pod nadzorem sanitarnym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz nadzoru nad chemikaliami, znajdowały się 283 obiekty zatrudniające łącznie 6084 pracowników. Ogółem skontrolowano 105 zakładów pracy, w tym 91 obiektów zgodnie z harmonogramem. W sumie przeprowadzono 108 kontroli, w tym 91 planowych i 17 nieplanowych. Kontrole nieplanowe obejmowały: 2 kontrole sprawdzające, 6 kontroli dotyczących usuwania, zabezpieczania i transportu wyrobów zawierających azbest, 1 kontrolę w

zakresie wprowadzania do obrotu substancji i preparatów chemicznych w związku z realizacją projektu REF-13 dotyczącego reklamy w internecie, 1 kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i preparatów chemicznych z pobraniem próby chemicznej oraz 1 kontrolę interwencyjną.

W ramach czynności kontrolnych dokonano oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy i socjalnych oraz przeglądu stanowisk pracy, ze szczególnym uwzględnieniem narażenia pracowników na czynniki szkodliwe. Nadzorem objęto także obrót substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi i prekursorami kategorii 2 i 3 oraz ich stosowanie w działalności zawodowej. Kontrole dotyczyły również oceny warunków wprowadzania do obrotu detergentów oraz produktów kosmetycznych.

W 25 obiektach podczas kontroli odnotowano następujące nieprawidłowości:

- przekroczenie wskaźnika NDN (najwyższego dopuszczalnego natężenia) hałasu – w 3 zakładach;
- przekroczenie wskaźnika NDN (najwyższego dopuszczalnego natężenia) wibracji – w 1 zakładzie;
- przekroczenie wskaźnika NDS (najwyższego dopuszczalnego stężenia) pyłu – w 1 zakładzie;
- brak monitoringu zagrożeń czynników szkodliwych dla zdrowia – w 10 zakładach;
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia – w 3 zakładach;
- brak orzeczeń lekarskich – w 1 zakładzie;
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy – w 6 zakładach;
- w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń – w 5 zakładach;
- w zakresie czynnika biologicznego (rejestru prac, rejestru pracowników, szkoleń, oceny ryzyka) – w 4 zakładach;
- w zakresie czynników rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych (rejestru prac, rejestru pracowników, szkoleń, oceny ryzyka, przekazania do PPWIS informacji o czynnikach rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych w środowisku pracy) – w 8 zakładach;
- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin (spisu mieszanin, braku i nieprawidłowej karty charakterystyki, zapoznania pracowników z kartami, szkoleń dotyczących bezpiecznego stosowania diizocyjanianów, właściwej reklamy w internecie, uzyskania kodu UFI/ zgłoszenia do PCN, udostępniania niezgodnie z warunkami ograniczenia zał. XVII rozporządzenia REACH) – w 8 zakładach;
- w zakresie produktów biobójczych (właściwej reklamy w internecie, udostępniania po terminie przydatności do użycia, udostępniania do powszechnej sprzedaży niezgodnie z wydanym pozwoleniem na obrót) – 4 zakłady.

W związku z ww. naruszeniami dotyczącymi warunków zdrowotnych środowiska pracy i nadzoru nad chemikaliami wydano 28 decyzji administracyjnych, obejmujących łącznie 145 nakazów. Ponadto wystawiono 26 decyzji płacniczych na łączną kwotę 9775 zł.

W skontrolowanych 105 zakładach pracy, zatrudniających łącznie 3587 pracowników, w warunkach czynników szkodliwych w 2025 r. pracowało 2528 osób.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe w latach 2023 – 2025 dotyczącą pracowników zatrudnionych w skontrolowanych obiektach na terenie powiatu sokólskiego:

L.p.	Rok	2023		2024		2025	
1.	Liczba zakładów w ewidencji	261		256		283	
2.	Liczba skontrolowanych zakładów	85		88		105	
3.	Zatrudnienie ogółem w skontrolowanych zakładach	1948		3396		3587	
4.	Zatrudnienie w warunkach czynników szkodliwych, w tym ze względu na:	1530		2315		2528	
		ogółem	powyżej NDN/N	ogółem	powyżej NDN/N	ogółem	powyżej NDN/N
	hałas	1134	54	1134	54	2164	38
	pył	395	7	395	7	553	7
	wibracje	329	0	329	0	745	6
	czynniki chemiczne	396	0	396	0	553	0
	czynniki biologiczne	898		1009		1256	
czynniki rakotwórcze/reprotoksyczne	392		334		559		

Na podstawie analizy wyników kontroli przeprowadzonych w latach 2023 – 2025 można zauważyć, że udział poszczególnych czynników szkodliwych w narażeniu zawodowym nie uległ zasadniczej zmianie i nadal dominującym czynnikiem szkodliwym w środowisku pracy nadzorowanych zakładów jest hałas. W roku sprawozdawczym znacząca cyfra dotyczyła również pracowników narażonych na biologiczne czynniki szkodliwe.

W porównaniu do lat ubiegłych, w rubryce dotyczącej zatrudnienia w warunkach czynników szkodliwych, odnotowano wzrost liczby osób narażonych na czynniki rakotwórcze i reprotoksyczne. Zmiana ta jest wynikiem nowelizacji przepisów prawnych. W dniu 26 lipca 2024 r. w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1126 opublikowano nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy. Nowe regulacje, oprócz dotychczasowych rozwiązań, wprowadzają dodatkową ochronę pracowników narażonych na działanie substancji reprotoksycznych. **Substancje reprotoksyczne** - to związki chemiczne lub mieszaniny, które mogą negatywnie wpłynąć na rozrodczość, zdolność do płodzenia u dorosłych oraz rozwój potomstwa. Mogą powodować nieodwracalne zmiany w układzie rozrodczym, zaburzenia płodności, a także wady rozwojowe płodu.

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 18 obiektów z czynnikiem reprotoksycznym. Wśród nich były zakłady m. in. z branży metalowej (4 obiekty – tlenek węgla powstający w procesie spawania), z branży spożywczej (3 obiekty – np. tlenek węgla powstający w procesie wędzenia, kwas borowy wykorzystywany do analiz chemicznych w laboratorium) oraz apteki (4 obiekty – np. kwas borowy, hydrokortyzon stosowane do sporządzania leków recepturowych). W powyższym zakresie dokonano 11 kontroli.

Podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego przekroczenia NDN/NDS czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 3 zakładach. W warunkach przekroczonych norm pracowało w sumie 48 osób, w tym 38 osób w przekroczeniu natężenia hałasu, 6 osób w przekroczeniu natężenia

wibracji oraz 7 osób w przekroczeniu stężenia zapylenia. Dodatkowo 3 osoby były jednocześnie narażone na dwa czynniki szkodliwe tj. hałas i pył.

W 2025 r., w wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego, wyegzekwowano poprawę warunków pracy w zakresie:

- obniżenia wskaźnika NDN hałasu do dopuszczalnych norm – w 2 zakładach, poprawa objęła 21 osób;
- obniżenia wskaźnika NDN wibracji do dopuszczalnych norm – w 1 zakładzie, poprawa objęła 4 osoby;
- obniżenia wskaźnika NDS pyłu do dopuszczalnych norm – w 2 zakładach, poprawa objęła 11 osób;
- stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy – w 1 zakładzie, poprawa objęła 26 osób;
- stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń socjalnych – w 4 zakładach, poprawa objęła 393 osób.

W 2025 r. w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin w 2 obiektach pobrano do badań 2 próbki płynów do spryskiwaczy na zawartość metanolu. Wyniki badań chemicznych nie wykazały przekroczeń na zawartość ww. substancji. Ponadto w ramach prowadzonego nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych na terenie powiatu sokólskiego pobrano do badań 3 próbki:

– farbę do włosów – na zawartość nadtlenu wodoru, wyniki badań fizykochemicznych nie budziły zastrzeżeń;

– 2 żele do ciała dla dzieci poniżej 3 roku życia – na zawartość ogólnej liczby bakterii tlenowych mezofilnych, liczby drożdży i pleśni, obecności *Staphylococcus aureus*, wyniki badań mikrobiologicznych nie budziły zastrzeżeń.

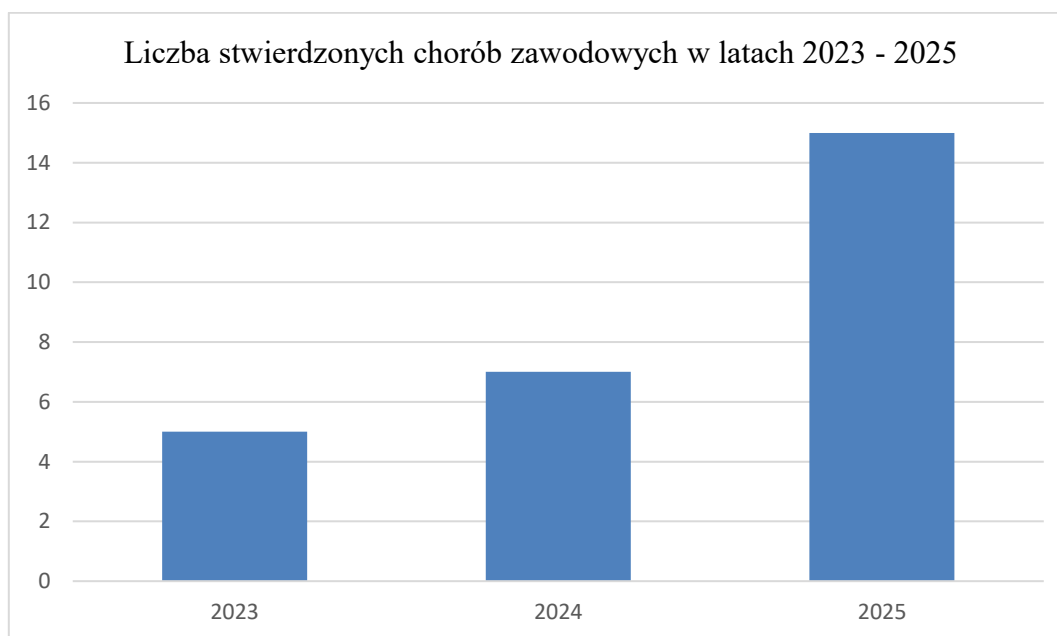
Choroby zawodowe

Następstwem oddziaływania szkodliwych warunków pracy są choroby zawodowe. W 2025 r. przeprowadzono 16 postępowań w sprawie zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych pracowników z powiatu sokólskiego. Po dokonaniu analizy zgromadzonych dokumentów i stopnia narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe dla zdrowia, w oparciu o otrzymane orzeczenia lekarskie wydano 16 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Dane dotyczące przypadków zachorowania uznanych za zawodowe na terenie powiatu sokólskiego w latach 2023 - 2025 zawarto w poniższej tabeli.

Lp.	Jednostka chorobowa	2023	2024	2025
1.	Zewnątrzpoходne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	0	2	1
2.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy:			
	zespół cieśni w obrębie nadgarstka	1	0	1
3.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa:			
	- Borelioza	5	3	12
	- Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)	0	0	1
	- COVID-19	1	0	0
Razem		7	5	15

W 2025 r. stwierdzono w powiecie sokólskim 13 przypadków choroby zawodowej – choroby zakaźne (borelioza, KZM), 1 przypadek zewnątrzpoходnego alergicznego zapalenia pęcherzyków płucnych oraz 1 przypadek zespołu cieśni w obrębie nadgarstka. Przypadki stwierdzonych chorób zawodowych w 2025 r. dotyczyły rolników indywidualnych oraz osób zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę.

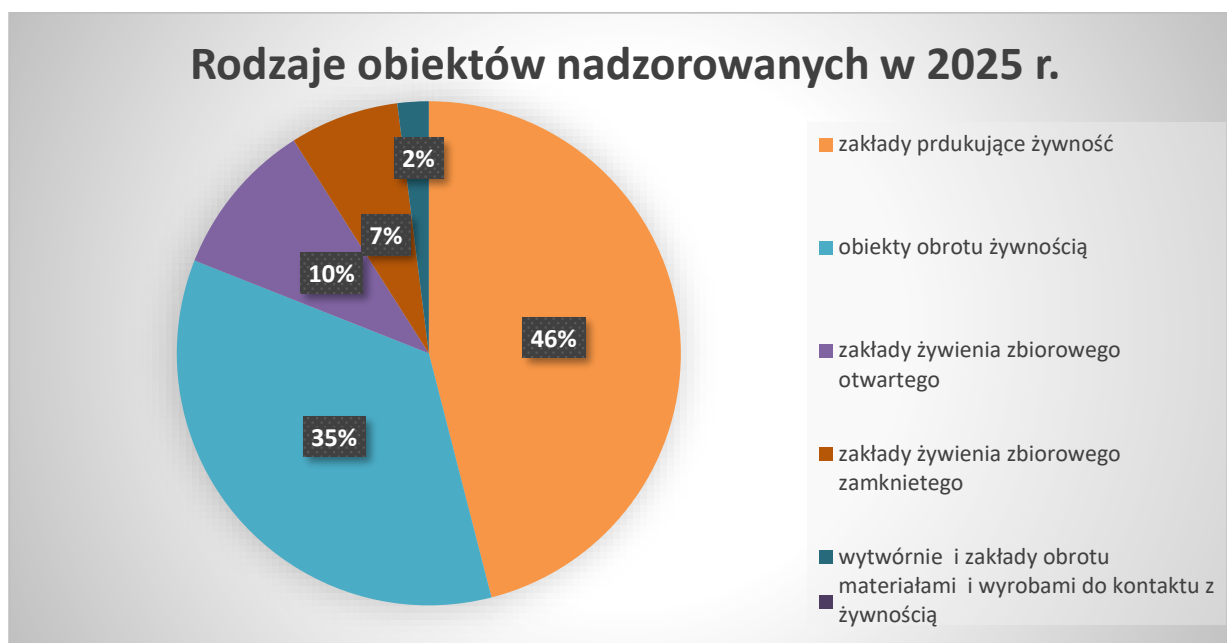
Obserwujemy tendencję wzrostową w porównaniu do poprzednich dwóch lat. Podobnie jak w latach ubiegłych w 2025 r. największy udział wśród chorób zawodowych stanowiła borelioza.

IX. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

1. Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych zakładów

W 2025 r. w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu sokólskiego znajdowało się 859 zakładów, w tym:

- 395 zakładów produkcji żywności (351 podmiotów prowadzących produkcję pierwotną i dostawy bezpośrednio żywności, 13 - rolniczy handel detaliczny oraz 5 producentów żywności w warunkach domowych) - 46% (wszystkich ujętych w rejestrze),
- 304 obiektów obrotu żywnością- 35%,
- 84 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego - 10%,
- 63 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego – 7%,
- 1 zakład produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i 12 miejsc obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 2%.

Na terenie powiatu sokólskiego producenci żywności w warunkach domowych zajmują się przygotowaniem dań gastronomicznych i produkcją ciast. Natomiast producenci rolniczego handlu detalicznego (RHD) produkują przetwory owocowo – warzywne oraz tłoczą olej słonecznikowy i rzepakowy.

Zgodnie z ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448) osoba rozpoczynająca działalność w zakresie produkcji żywności w pomieszczeniach używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne oraz w ramach rolniczego handlu detalicznego zobowiązana jest do uzyskania wpisu do rejestru zakładów prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Pomieszczenia, w których prowadzona jest produkcja żywności, muszą spełniać wymagania określone w rozdziale III załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu

Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004 r.).

Produkcja żywności w pomieszczeniach powinna być wykonywana w rozdziale czasowym, oddzielającym czynności domowe od produkcji. Zasady dotyczące rozdziału czasowego powinny być opisane przez producenta w procedurze kontroli wewnętrznej stosowanej w zakładzie.

Ponadto zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) (Dz. Urz. UE L 304 z 21.11.2011, str. 18) produkowana żywność w kuchni domowej oraz w ramach RHD i wprowadzana do obrotu powinna być oznakowana.

Pełną odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności ponosi podmiot produkujący lub wprowadzający żywność do obrotu i powinien przestrzegać zasad sanitarnych w zakresie warunków i procesów produkcji, transportu oraz przechowywania surowców i gotowego wyrobu. Producent powinien spełniać podstawowe wymogi higieniczne i dbać o wysoką jakość przygotowywanych produktów.

Maksymalna ilość żywności (w zależności od jej rodzaju) zbywanej rocznie w ramach rolniczego handlu detalicznego określona jest w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 12.09.2022 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. z 2022 r. poz. 1971).

W 2025 r. kontrolą objęto 2 producentów ciast domowych oraz 2 producentów przetworów owocowo – warzywnych i olejów. Podczas przeprowadzanych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Spośród nadzorowanych zakładów 859 wdrożyło i stosuje zasady Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GHP/GMP), natomiast 41 posiada wdrożony System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontrolnych (HACCP).

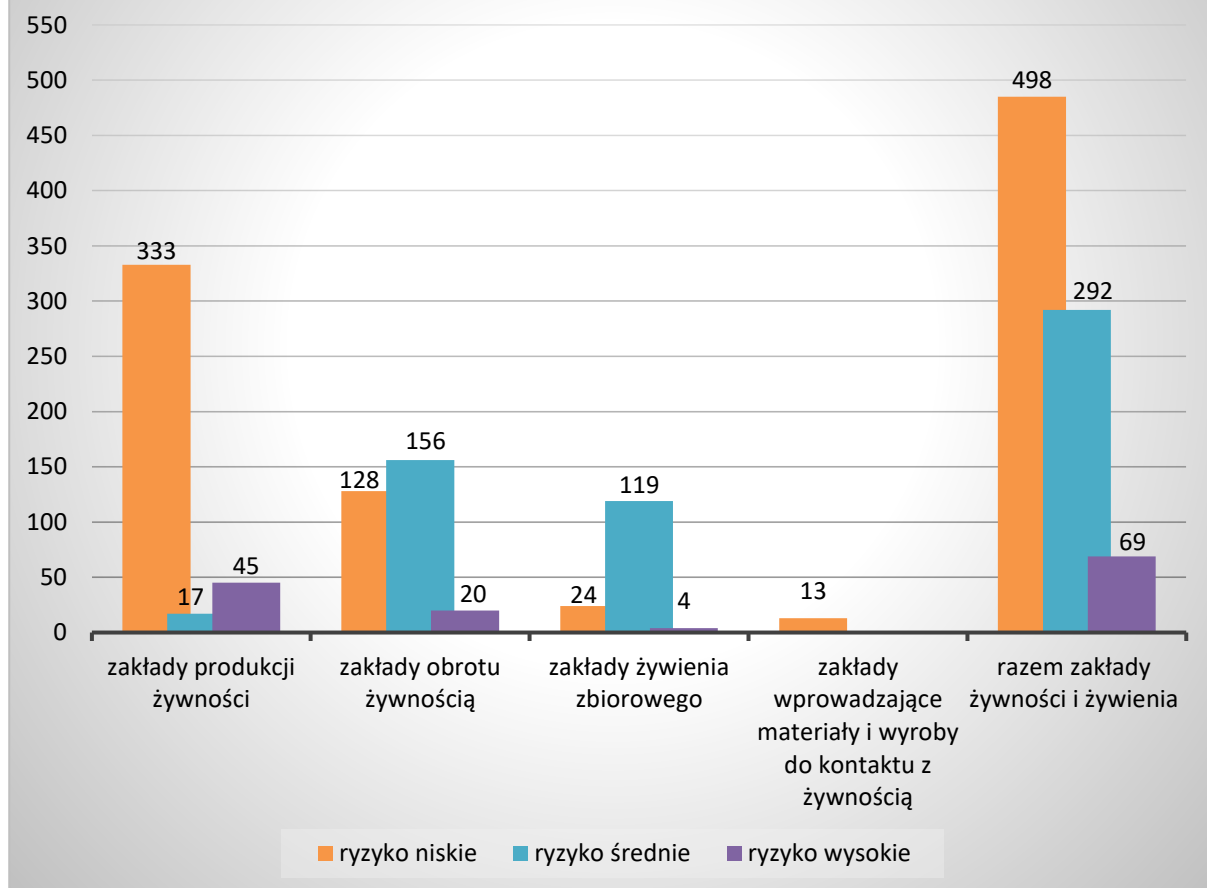
W roku 2025 skontrolowano 346 zakłady, co stanowiło ok. 40,3 % ujętych w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności w powiecie sokólskim. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono łącznie 436 kontroli i rekontroli, w tym 16 kontroli interwencyjnych.

W 308 zakładach dokonano kompleksowej oceny stanu sanitarnego w oparciu o arkusze oceny zakładu wynikające z procedury urzędowej kontroli żywności wydanej przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie. W 2025 r. do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 498 obiekty.

Zakłady kwalifikowano do kategorii wysokiego ryzyka m.in. ze względu na wytwarzany asortyment - niestabilny mikrobiologicznie np.

- produkcję wyrobów z udziałem np. jaj niepoddanych obróbce termicznej,
- uprawę owoców miękkich, przeznaczonych do bezpośredniego spożycia,
- produkcję wyrobów garmażeryjnych i kulinarnych – schłodzonych,
- stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości.

Zakłady zakwalifikowane do poszczególnych kategorii ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności w 2025 r.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w 2025 roku należały:

- brak czystości i porządku w zakładzie, obecność szkodników i ich odchodów,
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia zakładu,
- brak odpowiedniej segregacji asortymentowej surowców i potraw w urządzeniach chłodniczych,
- niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych oraz opakowań przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- sprzedaż lub wykorzystywanie do przygotowywania potraw środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia, daty minimalnej trwałości,
- nieprawidłowe oznakowanie środków spożywczych/ brak oznakowania żywności sprzedawanej luzem, w tym wykazu składników oraz nazw substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcję nietolerancji,
- nieprawidłowo prowadzona kontrola wewnętrzna oparta o zasady dobrej praktyki higienicznej GHP/dobrej praktyki produkcyjnej GMP oraz procedur systemu analizy krytycznych

punktów kontroli HACCP, w tym brak systematycznych zapisów potwierdzających zgodność działania z obowiązującymi w zakładzie procedurami i instrukcjami,

- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- brak właściwego zabezpieczenia przed szkodnikami.

Łącznie w 2025 r. w 346 skontrolowanych zakładach sporządzono 85 protokołów z nieprawidłowościami, na które - po niezwłocznym usunięciu nieprawidłowości - wydano 66 decyzji umorzeniowych, a w pozostałych przypadkach – 19 decyzji administracyjnych z ustalonym terminem wykonania.

W 2024 r. sporządzono 74 protokołów z uchybieniami, na które ostatecznie wydano 27 decyzji administracyjnych z ustalonym terminem wykonania.

W związku ze stwierdzanymi naruszeniami obowiązującego prawa żywnościowego w 2025 nałożono 17 mandatów karnych na łączną kwotę 3700 zł - głównie za brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu oraz za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia oraz po dacie minimalnej trwałości oraz nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie w temperaturach niezgodnych z deklarowaną na opakowaniach przez producenta.

Kryteria oceny obiektów żywności i żywienia wg poszczególnych ryzyk (niskie, średnie i wysokie) oraz wynikająca z tej oceny częstotliwość kontroli w 2025r. była oparta o zapisy Zarządzeniu Nr 291/19 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 13 grudnia 2019r. zmieniającego zarządzenie w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Ponadto wydano 27 decyzji zatwierdzających w związku ze złożonymi wnioskami o zatwierdzenie i wpis nowego zakładu lub w związku z rozszerzeniem dotychczasowej działalności, a także wydano 28 decyzji wykreślających zakład z rejestru w związku z zaprzestaniem prowadzenia działalności.

2. Ocena jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W ramach urzędowej kontroli żywności w 2025 r. pobrano do badań laboratoryjnych i zbadano łącznie 183 próbek, odpowiednio:

- 161 próbek żywności pobrano bezpośrednio z nadzorowanych zakładów produkcyjnych, zakładów żywienia zbiorowego oraz zakładów obrotu (1 próbka nieplanowa),
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobrane w zakładach obrotu żywnością,
- 16 próbek sanitarnych (14 próbek wymazów sanitarnych, 2 próbki zmiotek),

- 4 próbki do oceny jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym 3 próbki posiłków oraz 1 zestawienie dekadowe.

W 2025 r. pobrano 35 próbek żywności z zakładów produkcji, 128 próbek z zakładów obrotu żywnością oraz 20 próbek z zakładów żywienia zbiorowego.

Kierunki badań pobranych próbek żywności w roku 2025 przedstawiały się następująco:

Lp.	Kierunek badania	Liczba próbek	Liczba próbek zakwestionowanych
1.	Pozostałości pestycydów	16	1
2.	Metale szkodliwe dla zdrowia	12	
3.	Azotany	1	
4.	3-MCPD i estry MCPD	1	
5.	Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	80	
6.	Mykotoksyny	10	
7.	Histamina	9	
8.	Dozwolone substancje dodatkowe	8	
9.	GMO	2	
10.	Skażenia promieniotwórcze żywności	1	
11.	Środki spożywcze poddane działaniu promieniowania jonizującego	1	
12.	Znakowanie oraz oznaczanie zawartości witamin, składników mineralnych i innych substancji wykazujących efekt odżywczy w suplementach diety	5	1
13.	Znakowanie oraz oznaczanie witamin, składników mineralnych, białka, tłuszczu i NNKT w żywności dla określonych grup	3	
14.	Znakowanie oraz badanie zawartości substancji wzbogacających w środkach spożywczych wzbogacanych	1	
15.	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	
16.	WWA	3	
17.	Furan i jego pochodne	1	
18.	Akryloamid	1	
19.	Zawartość związków polarnych w tłuszczach przeznaczonych do smażenia	1	1
20.	Oporność na środki p/drobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych	2	
21.	Gluten	1	

22.	Alkaloidy pirylyzodynowe	1	
23.	Inne parametry (zanieczyszczenia fizyczne, biologiczne)	1	
24.	Próbki sanitarne	16	1
25.	Próbki posiłków	3	3
26.	Zestawienie dekadowe	1	
	Ogółem	183	7

Z ogólnej liczby 183 pobranych próbek zakwestionowano 7, co stanowi 3,8 % ogółu pobranych, w tym zakwestionowano: 3 próbki żywności, 1 - próbka sanitarna (zmiotki) oraz 3 posiłki pobrane do oceny jakości żywienia.

Przyczyną kwestionowania zbadanych próbek żywności były:

- przekroczenie NDP (najwyższej dopuszczalnej pozostałości) pestycydu acetamiprydu w miodzie wielokwiatowym – w ilości 0,23mg/kg, przy ustalonym NDP na poziomie 0,05 mg/kg,
- nieprawidłowe oznakowanie: w zakresie stosowania na etykiecie suplementu diety oświadczeń zdrowotnych, które nie znajdują się w unijnym wykazie dozwolonych oświadczeń zdrowotnych opublikowanych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 432/2012 z dnia 16.05.2012 r. ustanawiającym wykaz dopuszczalnych oświadczeń zdrowotnych dotyczących żywności (...)
- przekroczona zawartość związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym na poziomie 35,5% +/- 1,4% (nie może być większa niż 25%).

Przyczyną kwestionowanej próbki sanitarnej była obecność żywych szkodników.

Zbadane posiłki całodiennej racji pokarmowej zakwestionowano ze względu na:

- przekroczona zawartość soli – 12,3 g
- zbyt niska zawartość żelaza – 9,1 mg
- zbyt niska zawartość wapnia – 799 mg
- zbyt duże różnice uzyskane z obliczeń teoretycznych na podstawie raportów magazynowych, a otrzymane w wyniku analizy laboratoryjnej wartości energii, białka, tłuszczu i węglowodanów (nie mieszczące się w dopuszczalnym odchyleniu - 10%).

W związku z powyższym do osób odpowiedzialnych za planowanie żywienia w zakładzie wystosowano wystąpienie zobowiązujące do poprawy jakości żywienia pacjentów.

Niezależnie od pobierania próbek do badań laboratoryjnych, w zakładach branży spożywczej dokonywano kontroli jakości zdrowotnej tłuszczu używanego do smażenia żywności. Ocena obecności w tłuszczach substancji zanieczyszczających np. zawartości związków polarnych, wolnych kwasów tłuszczowych przeprowadzano z użyciem szybkich testów w 14 zakładach (8 - malej gastronomii, 1 - produkcji żywności, 5 - żywienia otwartego), z których 1 zakwestionowano.

W związku z kwestionowaną próbką PPIS w Sokółce wystosował 1 wystąpienie do właściciela zakładu. Ponadto przekazano 1 powiadomienie w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) - dotyczące miodu podlaskiego wielokwiatowego, w którym było przekroczenie NDP pozostałości pestycydu – acetamiprydu w ilości $0,23 \pm 0,12$ mg/kg, przy ustalonym NDP na poziomie 0,05 mg/kg.

X. SANITARNY NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY

W 2025 r. w zakresie działalności nadzoru zapobiegawczego w PSSE w Sokółce wykonywano następujące opinie/uzgodnienia/postanowienia:

- 51 opinii dotyczących potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm).
- 23 opinie (w tym 7 negatywnych) dotyczące uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia po uprzednim sporządzeniu raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 2 i ust. 7 oraz art. 78 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.
- 4 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 53 ust. 1 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.
- 4 opinie dotyczące projektów planów ogólnych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 54 ust. 1, art. 46 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.
- 7 opinii dotyczących wykonania obiektu budowlanego zgodnie z projektem budowlanym w zakresie sanitarno-higienicznym, zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418).
- w 2025 r. rozpatrzono łącznie 484 wnioski w sprawie uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy na realizację zamierzenia inwestycyjnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, na które wydano: 1 postanowienie dot. lokalizacji inwestycji celu publicznego - na podstawie art. 60 ust. 1 w zw. z art. 53 ust. 4 pkt 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.) i art. 3 pkt 1a, art. 10 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416) i 5 postanowień (w tym 1 negatywne) dotyczących warunków zabudowy - na podstawie art. 60 ust. 1 w zw. z art. 53 ust. 4 pkt 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i art. 3 pkt 1a, art. 10 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416);

W pozostałych przypadkach ww. wniosków dotyczących uzgodnień projektów decyzji o warunkach zabudowy zastosowano formę milczącej zgody – na podstawie art. 60 ust. 1, art. 53 ust. 4 pkt 2a w zw. z art. 53 ust. 5 ww. ustawy.

Przeprowadzono 7 kontroli w terenie dot. wykonania obiektów zgodnie z projektem budowlanym. Podczas kontroli obiektów przekazywano informacje oraz pozostawiano ulotki w zakresie profilaktyki *Legionelli* w obiektach wysokiego ryzyka, obiektach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz instalacjach wentylacyjno-klimatyzacyjnych - w ramach działań kontrolnych i edukacyjno-informacyjnych.

Wydano 13 decyzji rachunkowych: 7 – w związku z przeprowadzeniem kontroli na zgłoszenia odbiorów budowlanych, 6 - w związku z wydaniem postanowień w sprawie uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy.

XI. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO- ZDROWOTNA

W roku 2025, podobnie jak w latach ubiegłych, działania oświaty zdrowotnej realizowane przez PSSE w Sokółce opierały się na założeniach: Podlaskiego Programu Zwalczenia Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych i Wyrobów Powiązanych, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025. Programy te były dodatkowo dostosowywane do aktualnej sytuacji epidemiologicznej w kraju.

Działania oświatowe skierowane były przede wszystkim do środowisk edukacyjnych – szkół, przedszkoli oraz placówek wypoczynku dzieci i młodzieży, a także do podmiotów leczniczych i mieszkańców powiatu sokólskiego. Ich celem było kształtowanie prawidłowych postaw prozdrowotnych, podnoszenie wiedzy o profilaktyce chorób oraz promocja zdrowego stylu życia wśród społeczności lokalnej.

W 2025 roku w środowisku szkolnym i przedszkolnym zrealizowano następujące programy edukacyjne w ramach działań programowych:

- **„Skąd się biorą produkty ekologiczne”** – program skierowany do dzieci w wieku 5–6 lat uczęszczających do przedszkoli oraz ich rodziców. Celem programu było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Zajęcia edukacyjne były prowadzone przez koordynatorów przedszkolnych i szkolnych oraz koordynatora powiatowego programu, a dodatkowo prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. W ramach programu edukacją objęto 324 uczniów z 3 przedszkoli.
- **„Bieg po zdrowie”** – program dla uczniów klas IV szkół podstawowych, mający na celu zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży. Edukację realizowano poprzez zajęcia prowadzone przez koordynatorów szkolnych oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych przez koordynatora powiatowego. W działaniach objęto 127 uczniów z 8 szkół.
- **„Trzymaj formę!”** – program dla uczniów klas V–VIII szkół podstawowych, ukierunkowany na trwale kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży i ich rodzin poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Zajęcia edukacyjne prowadzone były przez koordynatorów szkolnych i powiatowego, a uczniowie mogli wziąć udział w konkursie online „Trzymaj formę!”. Program objął łącznie 312 uczniów z 10 szkół, w tym uczniów z 1 szkoły, którzy wzięli udział w konkursie etapu szkolnego i etapu powiatowego.
- **„Profilaktyka HIV/AIDS”** – program dla uczniów klas I–IV szkół ponadpodstawowych, mający na celu poszerzenie wiedzy młodzieży na temat zapobiegania zakażeniom HIV, chorobom przenoszonym drogą płciową oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób żyjących z HIV i chorych na AIDS. We współpracy koordynatorów szkolnych z powiatowym koordynatorem programu zorganizowano olimpiadę wiedzy o HIV/AIDS. Do etapu powiatowego przystąpili uczniowie z 3 szkół, z których 2 – Liceum Ogólnokształcące w Dąbrowie Białostockiej oraz Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Sokółce – zakwalifikowały się do etapu wojewódzkiego. Edukacją objęto 153 uczniów z 5 szkół poprzez zajęcia i dystrybucję materiałów edukacyjnych.
- **„Znamie! Znam je?”** – krajowy program edukacyjny dla uczniów klas VII–VIII szkół podstawowych oraz klas I–II szkół ponadpodstawowych, mający na celu upowszechnienie

wiedzy na temat profilaktyki czerniaka. Edukacja obejmowała zajęcia prowadzone w szkołach, dystrybucję materiałów edukacyjnych, ulotek i plakatów, a także publikacje w mediach społecznościowych. Program objął 493 uczniów z 7 szkół.

- **„Podstępne WZW”** – program dla uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz klas I–IV szkół ponadpodstawowych, mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, ryzyka zakażenia, zasad profilaktyki oraz odpowiedzialnych zachowań zdrowotnych. Zajęcia prowadzone były przez koordynatorów szkolnych, a koordynator powiatowy dystrybuował materiały edukacyjne, w tym ulotki, poradniki, plakaty i spoty. W programie wzięło udział 457 uczniów z 7 szkół.
- **„Wybierz życie – pierwszy krok”** – program dla uczniów szkół ponadpodstawowych, dotyczący profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Celem programu było zmniejszenie zachorowalności na raka szyjki macicy oraz umieralności poprzez zwiększenie świadomości dotyczącej czynników ryzyka i motywowanie do regularnych badań profilaktycznych. Edukacją objęto 288 uczniów z 2 szkół.

Łącznie w 2025 roku w ramach działań programowych edukacją objęto 3 479 uczniów powiatu sokólskiego, w porównaniu do 3 145 uczniów w 2024 roku. Liczby odbiorców działań ustalono na podstawie sprawozdań z nadzorowanych szkół oraz informacji zebranych podczas wizytacji placówek.

Do ogółu społeczeństwa skierowano działania nieprogramowe w zakresie kształtowania prawidłowych postaw prozdrowotnych, ukierunkowane na podnoszenie wiedzy o zdrowiu i bezpieczeństwie.

- **Działania w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem ustawy antytytoniowej** – obejmowały kontrolę podmiotów gospodarczych i instytucji pod kątem przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, a także edukację społeczeństwa w ramach ogólnopolskich kampanii, takich jak Światowy Dzień bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia. Edukacja prowadzona była poprzez stronę internetową PSSE w Sokółce, profil Facebook oraz lokalne media społecznościowe, obejmując łącznie 3 298 osób. Dodatkowo, w czasie imprez lokalnych dystrybuowano ulotki i materiały edukacyjne, docierając do kolejnych 286 osób.
- **Krajowy Program Przeciwdziałania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS** – działania adresowane do społeczeństwa oraz pacjentów podmiotów leczniczych, obejmujące kampanie Światowy Dzień Walki z AIDS, „Jedyny taki test” oraz Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS. Edukacja prowadzona była poprzez publikację materiałów informacyjnych na stronie PSSE, mediach społecznościowych oraz w formie dystrybucji ulotek w placówkach medycznych, obejmując 635 osób. Podczas działań szczególny nacisk kładziono na znaczenie wczesnej diagnostyki, profilaktyki oraz bezpiecznych zachowań seksualnych.
- **Profilaktyka grypy i promocja szczepień** – obejmowała edukację w ramach kampanii „Jesień bez infekcji” oraz „Europejski Tydzień Szczepień”, prowadzoną z wykorzystaniem mediów społecznościowych oraz przy współpracy z podmiotami leczniczymi, które promowały szczepienia w swoich placówkach. Działania objęły 1 676 osób i były ukierunkowane na podnoszenie świadomości w zakresie znaczenia szczepień ochronnych oraz metod ograniczania ryzyka zakażeń wirusowych.
- **Działania edukacyjne inicjowane przez WHO** – obejmowały Światowy Dzień Zdrowia oraz Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach. Edukacja prowadzona była poprzez

publikacje edukacyjne w mediach społecznościowych, posty informacyjne oraz ekspozycję materiałów wizualnych w lokalnych przestrzeniach publicznych. Działaniami objęto 363 osoby, przy czym szczególny nacisk położono na znaczenie racjonalnego stosowania antybiotyków oraz profilaktykę oporności bakteryjnej.

- **Kampanie EFSA „Jedz bezpiecznie” oraz „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”** – działania obejmowały publikację treści edukacyjnych w mediach społecznościowych, spotkania z rodzicami uczniów szkół podstawowych oraz dystrybucję materiałów informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa żywności i ochrony zdrowia roślin. Edukacją objęto 1 814 osób. Celem było zwiększenie świadomości w zakresie higieny żywności, prawidłowego przechowywania produktów oraz bezpiecznego kontaktu z roślinami i produktami rolnymi.
- **Profilaktyka chorób zakaźnych i cywilizacyjnych** – działania dotyczyły m.in. COVID-19, zatruc pokarmowych, chorób przenoszonych drogą pokarmową, chorób odzwierzęcych i nowotworowych. Edukacja obejmowała publikację postów w mediach społecznościowych, spotkania z uczniami szkół podstawowych oraz dystrybucję ulotek tematycznych, obejmując 3 273 osoby. Podczas działań zwracano uwagę na zasady higieny osobistej, właściwe przechowywanie i przygotowywanie żywności, profilaktykę chorób zakaźnych oraz wczesne rozpoznawanie objawów chorób nowotworowych.
- **Profilaktyka wad postawy** – akcja ważenia plecaków – obejmowała ocenę wagi i zawartości plecaków uczniów szkół podstawowych, przeprowadzanie instruktażu dotyczącego prawidłowego pakowania i noszenia plecaków oraz porad dotyczących utrzymania prawidłowej postawy ciała. Dodatkowo, rodzice i nauczyciele byli edukowani w zakresie zapobiegania wadom postawy u dzieci. Działaniami objęto 4 szkoły, łącznie 400 uczniów.

Poniżej przykładowe ulotki i materiały edukacyjne, które były dystrybuowane w ramach powyższych działań edukacyjnych i interwencji tematycznych, docierając do mieszkańców, uczniów oraz uczestników lokalnych wydarzeń:

FAKTY i MITY higienie rąk

FAKTY

- ✓ Mycie rąk jest najskuteczniejszą metodą zapobiegania chorobom zakaźnym.
- ✓ Ręce powinny być osuszone po myciu, ponieważ wilgoć może sprzyjać rozwojowi bakterii.
- ✓ Dłonie powinny się dezynfekować wtedy, kiedy nie mamy możliwości ich umycia.
- ✓ Używanie mydła i wody przez co najmniej 20 sekund jest kluczowe dla skutecznego usuwania patogenów.

MITY

- ✗ Suszarki do rąk są najlepszym sposobem suszenia dłoni.
- ✗ Preparaty antybakteryjne są szkodliwe dla zdrowia.
- ✗ Mycie rąk gorącą wodą jest skuteczniejsze niż zimną.
- ✗ Porządne umycie rąk wodą z mydłem jest taka samo skuteczne, jak zastosowanie preparatu do dezynfekcji.

Ulotka 1. Fakty i mity o higienie rąk.

FAKTY i MITY próchnicy

FAKTY

- ✓ Zła higiena jamy ustnej przyczynia się do próchnicy.
- ✓ Palenie papierosów doprowadza do próchnicy.
- ✓ Próchnica może prowadzić do poważniejszych problemów zdrowotnych.
- ✓ Brak regularnych wizyt u dentysty zwiększa ryzyko rozwoju próchnicy.
- ✓ Spożywanie dużych ilości cukrów i kwasów sprzyja rozwojowi próchnicy.

MITY

- ✗ Próchnica to tylko problem dzieci.
- ✗ Czyszczenie zębów tylko raz dziennie wystarczy.
- ✗ Jeśli nie czujesz bólu, to nie masz próchnicy.
- ✗ Guma do żucia mogą zastąpić szczotkowanie zębów.
- ✗ Szczotkowanie zębów twardą szczoteczką lepiej usuwa osad.

Ulotka 2. Fakty i mity o próchnicy.

FAKTY i MITY HPV

FAKTY

- ✓ Szczepionki przeciw HPV są dostępne bezpłatnie w ramach programu szczepień dla dziewcząt i chłopców w wieku od 9 do 14 lat
- ✓ HPV może dotknąć zarówno kobiety, jak i mężczyzn.
- ✓ HPV jest bardzo powszechnym wirusem i duża liczba osób może się z nim zetknąć w pewnym momencie swojego życia.
- ✓ Nie ma leku przeciwwirusowego, który powodowałby całkowite usunięcie HPV z organizmu.

MITY

- ✗ Szczepionki przeciw HPV wpływają na wystąpienie ryzykownych zachowań seksualnych u dziewcząt
- ✗ Szczepionka przeciw HPV wywołuje niepłodność u kobiet
- ✗ Szczepienie dziewcząt i chłopców przeciw HPV jest obowiązkowe.
- ✗ Może dojść do zakażenia HPV na skutek szczepienia.

ODRA

Odra jest zaraźliwą chorobą wirusową wywołaną przez wirusa z rodziny Paramyxoviridae. Szacuje się, że w populacji nieszczepionej jeden chory zaraża średnio 12-18 osób.

POWIKŁANIA

Powikłania występują u ok. 30% osób chorych. Są to m.in.:

- zapalenie ucha środkowego u małych dzieci
- zapalenie płuc, zwłaszcza u dorosłych
- nieżyt żołądkowo-jelitowy z biegunką
- powikłania neurologiczne

Źródłem zakażenia jest chory człowiek. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową lub powietrzno-kropelkową, przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. Okres wyłączenia odry trwa od 8 do 14 dni.

OBJAWY

- wysoka gorączka;
- ból gardła;
- suchy kaszel;
- zapalenie spojówek ze światłowstrętem i łzawieniem;
- małe, białe plamki po wewnętrznej stronie policzków oraz na języku
- po kilku dniach w obrębie głowy pojawia się charakterystyczna plamisto-grudkowa wysypka, po kilku dniach zstępuje na tułów, a następnie na ręce i nogi;

I dawkę (podstawową) w 2023 roku w powiecie sokólskim zaszczepiono 77,93% dzieci w 13-15 miesiącu życia. Nie zaszczepiono 92 dzieci.

II dawkę (przypominającą) w 6 roku życia przyjeło 74,85% z 505 dzieci z rocznika 2018.

W ramach wszystkich działań programowych i nieprogramowych w 2025 r. edukacją zdrowotną objęto łącznie 30 885 osób z powiatu sokólskiego (w 2024 r. - 28 070 osób).

Ponadto w 2025 r. pracownicy PSSE w Sokółce realizowali działania z zakresu promocji zdrowia, skierowane do społeczności lokalnej. W ramach tych działań organizowano stoiska

informacyjno-edukacyjne podczas: Dnia Rodziny w Szkole Podstawowej w Jacowlanach, XVI Forum Rolniczego w Janowie oraz Dni Sokółki organizowanych przez Burmistrza Sokółki.

Równolegle prowadzono działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży w okresie zimowego i letniego wypoczynku, obejmujące spotkania, rozmowy edukacyjne oraz dystrybucję materiałów informacyjnych. Celem działań była profilaktyka chorób przenoszonych drogą pokarmową, promocja zasad higieny, profilaktyka uzależnień oraz propagowanie zasad bezpiecznego wypoczynku. Łącznie działaniami objęto 444 osoby.

W ramach działań edukacyjnych w dniu 10 kwietnia 2025 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Sokółce po raz pierwszy zorganizowano Dzień Otwarty Państwowej Inspekcji Sanitarnej, skierowany do dzieci i młodzieży, którego celem było przybliżenie działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz kształtowanie postaw prozdrowotnych. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 150 osób (3 grupy przedszkolne oraz 2 klasy szkoły podstawowej). W trakcie spotkania realizowano działania edukacyjne dostosowane do wieku uczestników. Dla najmłodszych przygotowano gry i zabawy o tematyce zdrowotnej oraz materiały edukacyjne, natomiast uczniowie szkół podstawowych zostali zapoznani z zadaniami realizowanymi przez poszczególne komórki organizacyjne Stacji. Uczestnicy mieli również możliwość zapoznania się z praktycznymi aspektami pracy, w tym z zasadami poboru próbek wody, który został zaprezentowany przez pracowników właściwej komórki organizacyjnej, a wybrane osoby mogły samodzielnie spróbować wykonania tej czynności pod nadzorem pracowników. Informacja o wydarzeniu została upowszechniona za pośrednictwem strony internetowej PSSE oraz mediów społecznościowych, docierając do 224 odbiorców.

Zdjęcia: Dzień Otwarty PSSE w Sokółce – 10 kwietnia 2025 r., uczestnicy w różnym wieku podczas zajęć edukacyjnych, gier i zabaw prozdrowotnych, zapoznawania się z zadaniami poszczególnych działów Stacji oraz pokazu poboru próbek wody.

W 2025 roku działaniami z zakresu oświaty zdrowotnej objęto łącznie 80 placówek, w tym szkoły, przedszkola oraz podmioty lecznicze. W placówkach tych przeprowadzono 26 wizytacji dotyczących realizacji programów oraz kampanii edukacyjnych na rzecz zdrowia publicznego.

XII. DZIAŁALNOŚĆ INTERWENCYJNA

W 2025 r. interwencje otrzymywane od konsumentów, podobnie jak i w latach ubiegłych dotyczyły głównie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz zakresu nadzoru sanitarnego higieny środowiskowej.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia podejmowano następujące działania interwencyjne:

1) z systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) otrzymano łącznie 15 powiadomień dotyczących wycofywanych środków spożywczych lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Powiadomienia dotyczyły:

- przekroczenia NDP sumy alkaloidów pirolizydynowych w przyprawie oregano,
- wykrycie dwutlenku tytanu w barwnikach spożywczych,
- przekroczenia limitu migracji aminy aromatycznej w przyborach kuchennych,
- przekroczenie pestycydów (oxamylu) w truskawkach mrożonych z Egiptu,
- stwierdzenie obecności bakterii z grupy E- coli w wodzie źródlanej Ustronianka Premium,
- stwierdzenie obecności nieautoryzowanej nowej żywności *Citoria ternatea* w herbatach sprzedawanych przez internet,
- przekroczenie zawartości glicerolu w napojach smakowych w sklepach sieci Action,
- stwierdzenie obecności nieautoryzowanego składnika żywności L-alpha – GPC w suplementach diety,
- obecności *Salmonelli* we wnętrzu jaj,
- obecności *Salmonelli* w suplementach diety – Morwa Biała oraz w Blonniku,

- obecności Salmonelli w mięsie drobiowym do kebaba,
- obecności Cereulidyny w mleku początkowym i mleku następnym dla niemowląt.

Spośród 15 powiadomień - 10 powiadomień dotyczyło 12 wskazanych obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu sokólskiego, w których przeprowadzono 8 kontroli interwencyjnych, a w 4 obiektach dokonano rozeznania drogą telefoniczną.

W związku z otrzymywaną dokumentacją dotyczącą dystrybucji zakwestionowanych produktów informowano pisemnie o podejmowanych działaniach na rzecz wycofania z obrotu produktów będących przedmiotem powiadomień z systemu RASFF.

W 2025 r. do Sieci Powiadamiania i Współpracy (z ang. ACN) wypełniono 1 formularz powiadomienia informacyjnego w celu podjęcia działań dotyczący pobrania 1 próbki produktu pn. *Miód podlaski nektarony wielokwiatowy*, zakwestionowanej ze względu na przekroczenie NDP pozostałości pestycydu - acetamiprydu w ilości $0,23 \pm 0,12$ mg/kg, przy ustalonym NDP na poziomie 0,05 mg/kg dla miodu. Próbkę miodu pobrano z pasieki będącej pod nadzorem weterynaryjnym. Zakwestionowana partia nie została wprowadzona do obrotu. Dalsze postępowanie w sprawie przekroczenia pestycydu zostało przekazane do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sokółce.

Ponadto w 2025 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności rozpatrzono 10 interwencji zgłoszonych przez konsumentów (w tym 2 zgłoszone anonimowo), które dotyczyły:

- wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- nieodpowiednich warunków sanitarno-higienicznych na terenie zakładu,
- nieświeżego mięsa oferowanego do sprzedaży,
- nieprawidłowych warunków przechowywania środków spożywczych,
- niewłaściwej higieny osobistej personelu,
- organizacji imprez okolicznościowych w pomieszczeniach niespełniających wymagań higieniczno – sanitarnych.

W wyniku niezwłocznie podejmowanych działań kontrolnych potwierdzono zasadność złożonych doniesień w 1 przypadku. W związku z powyższym nałożono 1 mandat na kwotę 200 zł i wydano 1 decyzję umorzeniową po wykonaniu zaleceń z protokołu.

Wystosowano 1 wystąpienie do właściciela zakładu w celu złożenia wyjaśnień dotyczących organizowania imprez okolicznościowych i 1 wystąpienie do PPIS w Ożarowie Mazowieckim w celu podjęcia działań w związku z kwestionowaną wodą źródlaną.

Podczas kontroli pobrano 1 próbkę soku pomarańczowego do badań organoleptycznych - nie budziła zastrzeżeń. Osobom zgłaszającym interwencje udzielono terminowych odpowiedzi.

W ramach nadzoru higieny środowiska pracy w 2025 r. podejmowano działania interwencyjne dotyczące wprowadzania do obrotu produktów chemicznych. Interwencja miała wymiar ogólnopolski i dotyczyła udostępniania w obrocie obrusów ceratowych wbrew załącznikowi XVII rozporządzenia REACH, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej zawartości ftalanu bis (2-etyloheksylu) (DEHP). Dokonano, zgodnie z przesłaną listą dystrybucji, kontroli 1 obiektu i nie potwierdzono w sprzedaży ww. wyrobu.

W ramach nadzoru higieny komunalnej w 2025 r. do PSSE w Sokółce, wpłynęły 2 interwencje, które dotyczyły:

- podejrzenia ptasiej grypy u ptactwa domowego i niewłaściwej higieny zwierząt oraz nieporządku na podwórku w gospodarstwie rolnym w Nierośnie,
- niewłaściwej gospodarki odpadami komunalnymi na posesji w Trzyrzeczkach, gmina Dąbrowa Białostocka.

Sprawy zostały przekazane zgodnie z właściwością odpowiednim organom.

XIII. NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI

W świetle zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.):

- środek zastępczy - to produkt zawierający substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych;
- nowa substancja psychoaktywna - to każdą substancję lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu działającą na ośrodkowy układ nerwowy, inną niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzająca zagrożenie dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, lub które naśladują działanie tych substancji.

Wykaz substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych ujęty jest w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 1139 z późn. zm.).

W 2025 r. nie stwierdzono funkcjonowania obiektów wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych na terenie powiatu sokólskiego.

Zgodnie z art. 30a ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.) podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne są obowiązane do zgłaszania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu – przypadków stwierdzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

W 2025 r. nie otrzymywano zgłoszeń od podmiotów leczniczych z terenu powiatu sokólskiego o przypadkach zatrucia lub zgonu z powodu zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną .

XIV. WNIOSKI

1. W zakresie epidemiologii chorób zakaźnych, oceny podmiotów leczniczych oraz wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych:

- choroby zakaźne

W powiecie sokólskim w 2025 r. odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań na choroby zakaźne - zarejestrowano ogółem 2097 zachorowań - o 730 przypadków więcej niż w 2024 r. (1367 zachorowań); przeprowadzono 2097 dochodzeń epidemiologicznych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Na wzrost zgłoszonych zachorowań decydujący wpływ miały: zachorowania na grype, boreliozę oraz zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki Salmonella. Niekorzystna sytuacja epidemiologiczna dotyczyła wystąpienia ogniska epidemicznego wywołanego pałeczkami Salmonella u dzieci w przedszkolu w Sokółce co zwiększyło 9-krotnie liczbę zachorowań w stosunku do roku 2024.

Spadek zachorowań dotyczył COVID-19, bakteryjnych zakażeń jelitowych, lambliozy, wirusowych zakażeń jelitowych, ospy wietrznej oraz płonicy. Zachorowania na pozostałe choroby zakaźne kształtowały się na poziomie lat poprzednich.

- podmioty lecznicze

W 2025 r. zgodnie z harmonogramem kontroli skontrolowano 57 obiektów. W 5 podmiotach: w 2 przychodniach NZOZ, 2 przychodniach SPZOZ oraz 1 szpitalu stwierdzono nieprawidłowości w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego. Wydano decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości; w 3 przychodniach - decyzje wykonano, w 1 przychodni SPZOZ - przedłużono do 31.03.2026 r., decyzję w szpitalu przedłużono do 30.06.2026 r.

- wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych

Wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie sokólskim w 2025 r. w porównaniu z rokiem 2024 kształtowało się na niższym poziomie i dotyczyło niemalże wszystkich szczepień. Spadek wyszczepialności od 1% - u dzieci w 14 roku życia - (błonica, tężec, krztusiec) i u młodzieży w 19 roku życia (błonica, tężec) do 5% - u dzieci w 6 roku życia (odra, świnka, różyczka). Jedyne w przypadku szczepień przeciwko WZW typu B dzieci w 1 i 2 roku życia nastąpił wzrost zaszczepionych dzieci w stosunku do roku 2024 o około 5%.

Dzieci, które ukończyły drugi rok życia (2023 rocznik) posiadały wszystkie wymagane szczepienia w 83%, niektórych szczepień brakowało u 14% dzieci, a brak jakichkolwiek szczepień dotyczył 3% dzieci. Główną przyczyną nieszczepienia dzieci była coraz większa liczba rodziców nie zgłaszających się na szczepienia bez podania jakiegokolwiek przyczyny. Ponadto na poziom zaszczepienia miały wpływ lekarskie odroczenia czasowe lub trwale przeciwwskazania do szczepień na podstawie wskazań lekarzy specjalistów

2. W zakresie oceny zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi oraz oceny stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

Nadzór nad jakością wody do spożycia w sieciach wodociągowych na terenie powiatu sokólskiego był prowadzony zgodnie z harmonogramem poboru prób wody na rok 2025 ustalonym

z PPIS w Sokółce - w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe.

Łącznie, w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej w 2025 r.:

- pobrano do badań mikrobiologicznych z 27 wodociągów zaopatrujących mieszkańców powiatu sokólskiego 233 próbek wody do picia spośród których, w 1 próbce stwierdzono obecność bakterii – enterokoków kałowych (13 jtk/100ml), po przeprowadzeniu chlorowania wody i ponownych badaniach, woda była zdatna do picia i nie wydawano decyzji o warunkowej przydatności wody.

W 2024 r. na 235 próbek wody do picia pobranych do badań mikrobiologicznych zakwestionowano 1 próbkę z powodu przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C: >300 jtk/1 ml (dopuszczalna=200 jtk/ml) wydano decyzję o warunkowej przydatności, ponieważ stan przekroczenia utrzymywał się powyżej 60 dni.

- pobrano do badań fizykochemicznych z 27 wodociągów zaopatrujących mieszkańców powiatu sokólskiego 233 próbek wody do picia, spośród których w 8 próbkach z 8 wodociągów stwierdzono przekroczenia badanych parametrów (w 6 próbkach - mętność, w 2 - mangan) i wydano 2 decyzje o warunkowej przydatności.

W roku 2024 na 235 próbek wody do picia pobranych do badań fizykochemicznych zakwestionowano 6 próbek (3-mętność, 2-żelazo, 1- mangan) i wydano 2 decyzje o warunkowej przydatności.

Do wodociągów, w których w ostatnich dwóch latach nie wystąpiły przekroczenia badanych parametrów należą: Janów, Bialousy, Korycin, Długi Ług, Sidra, Babiki, Nowy Dwór, Rogacze, Kopciówka, Jalówka, Nierośno, Kuścińce.

W roku 2025 procent ludności powiatu sokólskiego korzystającej z wody o kwestionowanej jakości był wyższy (58,72%) niż w roku 2024 (23,11%). Jest to związane z tym, że w roku 2025 stwierdzono przekroczenie mętności w wodociągach zaopatrujących w wodę dużą liczbę ludności korzystającej z poszczególnych wodociągów: Sokółka (21982 osób), Suchowola (3815 osób), Leśniki (909 osób), Krynki (2657osób), Makowlany (1953osób) co wpłynęło znacząco na ogólny odsetek osób objętych wodą kwestionowaną. Przekroczenia w ciągu roku wystąpiły w 9 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę (w roku 2024 - w 7 wodociągach w ciągu roku).

W 2025 r. monitorowano jakość ciepłej wody użytkowej w 8 obiektach użyteczności publicznej pod względem obecności bakterii Legionella. W 3 przypadkach tj. Pensjonat „Brzozowy Ług” w Kopciówce, szpital SPZOZ w Sokółce i Samodzielnym Publicznym Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym w Krynkach woda była kwestionowana.

W roku 2024 monitoringiem jakości ciepłej wody pod kątem obecności bakterii *Legionella* objęto 8 obiektów użyteczności publicznej, z czego tylko w jednym przypadku (w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Różanymstoku) stwierdzono obecność bakterii Legionella w ciepłej wodzie użytkowej.

W porównaniu z 2024 rokiem, liczba obiektów będących pod nadzorem nieznacznie spadła (z 372 w 2024 roku do 363 w 2025 r.). Skontrolowano 117 obiektów (o 32% mniej niż w 2024 roku) z uwagi na ich likwidację lub zawieszenie działalności. W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podstawowych wymagań sanitarnych dotyczących ich funkcjonowania.

3. W zakresie oceny bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i żywienia

W 2025 r. stan sanitarno-techniczny obiektów żywienia i żywności funkcjonujących na terenie powiatu sokólskiego w porównaniu z 2024 r. na podstawie danych ze sprawozdań za 2025 r. pozostał na zbliżonym poziomie; biorąc pod uwagę ilość protokołów z kontroli ze stwierdzonymi nieprawidłowościami (w 2024 r. -75, w 2025 r. -85).

Na stwierdzone nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach w 2025 r. wydano 19 administracyjnych decyzji nakazowych (w 2024 r. wydano 27 administracyjnych decyzji nakazowych). W przypadku usunięcia niezgodności niezwłocznie po przeprowadzonej kontroli wydawano decyzje umorzeniowe.

W 2025 r. zmniejszył się odsetek próbek kwestionowanych. Z łącznej liczby próbek pobranych do badań - 3 próbki zakwestionowano, co stanowi 1,7 % ogółu zbadanych próbek, a w porównaniu z rokiem 2024 próbki zakwestionowane stanowiły 3,4% ogółu pobranych.

Zmniejszył się również odsetek wydanych decyzji administracyjnych zakazujących wprowadzenia produktu do obrotu - wydano 1 decyzję (na lody porcjowane w kuwetach za brak oznakowania), co stanowiło 0,4 % ogółu wydanych decyzji, a w 2024 r. wydano 6 decyzji, co stanowi 2,7% w stosunku do ogólnej liczby wydanych decyzji.

W 2025 r. rozpatrzono 10 interwencji od konsumentów - potwierdzono zasadność jednego doniesienia (w 2024 r. przyjęto 13 interwencji – potwierdzono 5 przypadków).

4. W zakresie działalności oświatowo - zdrowotnej

W 2025 roku działania z zakresu oświaty zdrowotnej realizowane przez PSSE w Sokółce prowadzone były zgodnie z krajowymi i regionalnymi programami zdrowotnymi, w tym m.in. Podlaskim Programem Zwalczenia Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych i Wyrobów Powiązanych, Krajowym Programem Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021–2025. Zakres prowadzonych działań był również dostosowywany do aktualnej sytuacji epidemiologicznej w kraju.

Działania edukacyjne kierowane były do szerokiego grona odbiorców, obejmując szkoły, przedszkola, placówki wypoczynku dzieci i młodzieży, podmioty lecznicze oraz społeczność powiatu sokólskiego. W 2025 roku w ramach działań programowych i nieprogramowych edukacją objęto łącznie 30 885 osób, natomiast w 2024 roku – 28 070 osób.

W realizację działań promocyjnych zaangażowanych było 80 placówek oświatowo-wychowawczych (w 2024 r. – również 80). W ramach 9 programów profilaktycznych w 2025 roku edukacją objęto 3479 uczniów powiatu sokólskiego, podczas gdy w 2024 roku – 3145 uczniów.

Istotną rolę w upowszechnianiu wiedzy zdrowotnej odegrały media społecznościowe oraz strona internetowa PSSE w Sokółce, a także dystrybucja materiałów edukacyjnych, co umożliwiło dotarcie do szerokiego grona odbiorców. Działania edukacyjne były również realizowane podczas wydarzeń edukacyjno-społecznościowych, m.in. podczas Dni Sokółki, XVI Forum Rolniczego w Janowie oraz podczas Dnia Rodziny w Szkole Podstawowej w Jacowlanach.

5. W zakresie oceny warunków zdrowotnych środowiska pracy i nadzoru nad chemikaliami

W 2025 r. zwiększyła się liczba zakładów pracy objętych nadzorem sanitarnym – z 256 w 2024 r. do 283 w 2025 r. Wzrosła również liczba przeprowadzonych kontroli (z 90 do 108) oraz liczba skontrolowanych zakładów (z 88 do 105).

W porównaniu z 2024 r., w 2025 r. wzrosła liczba zakładów, w których stwierdzono nieprawidłowości – z 15 do 25 obiektów. Najczęściej dotyczyły one braku monitoringu czynników szkodliwych, nieprawidłowości w ocenie ryzyka zawodowego, uchybień w dokumentacji dotyczącej szkodliwych czynników biologicznych i chemicznych w środowisku pracy, a także czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych. Wzrost ten wynika częściowo ze zmian w przepisach prawnych, które rozszerzyły zakres substancji kancerogennych i reprotoksycznych podlegających obowiązkowi rejestracji i monitorowania.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami w 2025 r. wydano więcej decyzji administracyjnych niż w roku poprzednim (28 decyzji i 145 nakazów wobec 21 decyzji i 106 nakazów w 2024 r.), a także większą liczbę decyzji płatniczych, co potwierdza trafny wybór zakładów zaplanowanych do kontroli.

W skontrolowanych zakładach odnotowano wzrost liczby pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe – z 2315 osób w 2024 r. do 2528 osób w 2025 r. Analiza danych wskazuje, że nadal dominującym czynnikiem szkodliwym w środowisku pracy pozostaje hałas.

W 2025 r. zmniejszyła się liczba pracowników pracujących w warunkach przekroczeń dopuszczalnych norm czynników szkodliwych – z 82 osób w 2024 r. do 48 osób w 2025 r., co może świadczyć o stopniowej poprawie warunków pracy w części zakładów oraz efektywności prowadzonego nadzoru sanitarnego.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych, produktów biobójczych i kosmetycznych w latach 2024–2025 nie wykazał nieprawidłowości w zakresie jakości badanych próbek – wyniki badań laboratoryjnych nie budziły zastrzeżeń. Do badań pobrano: 2 próbki produktu chemicznego na zawartość metanolu, 1 próbkę produktu kosmetycznego na zawartość nadtlenu wodoru oraz 2 próbki kosmetyków do badań mikrobiologicznych.

W 2025 r. najczęściej stwierdzaną chorobą zawodową była borelioza, przy czym w porównaniu z 2024 r. odnotowano wzrost liczby postępowań w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej. W 2025 r. roku pojawiły się również pojedyncze przypadki innych chorób zawodowych, takich jak kleszczowe zapalenie mózgu, zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych oraz zespołu cieśni nadgarstka.

Dane dotyczące chorób zawodowych potwierdzają potrzebę dalszej profilaktyki chorób związanych z narażeniem na kleszcze oraz kontrolę innych zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy.

6. W zakresie oceny placówek nauczania i wychowania

Na podstawie 49 kontroli przeprowadzonych w 2025 r. stwierdza się, że stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu sokólskiego uległ poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2025 r. stwierdzono nieprawidłowości w 2 placówkach i wydano 2 decyzji nakazowych, (2024 r. nieprawidłowości stwierdzono w 5 placówkach i wydano 5 decyzji administracyjnych nakazowych).

Wszystkie skontrolowane placówki zapewniały uczniom odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne, w tym dostęp do ciepłej bieżącej wody, właściwe wyposażenie w urządzenia higieniczno-sanitarne oraz odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej. Placówki posiadały również infrastrukturę umożliwiającą prowadzenie zajęć wychowania fizycznego.

Na podobnym poziomie z rokiem ubiegłym kształtuje się dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Wszystkie placówki zakupują certyfikowane meble do sal lekcyjnych i urządzenia na place zabaw. W 2025 r. 17 skontrolowanych placówek w 100% posiada meble z certyfikatami a 13 posiada w 100% sprzęt sportowy z certyfikatami.

Tak jak w roku ubiegłym, w 2025 utrzymuje się prawidłowa organizacja procesu nauczania, w tym właściwe rozkłady zajęć lekcyjnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obciążenia uczniów zajęciami dydaktycznymi.

W 2025 r. odnotowano wzrost liczby uczniów korzystających z dożywiania w szkołach. W szkołach podstawowych z obiadów szkolnych korzystało 77% uczniów, natomiast w szkołach ponadpodstawowych 73% uczniów. W 2024 r. szkołach podstawowych liczba dzieci spożywających obiad w szkole to 67% a w szkołach ponadpodstawowych to 31% .

W 2025 r. odnotowano nieznaczny wzrost przekroczenia wysokiej normy obciążenia wagi plecaka tj. 15 % masy ciała. W 2025 r. wykonano badanie obciążenia plecaków uczniów 4 szkół podstawowych. Na badanych tornistrów 486 uczniów – 41 tornistrów przekroczyło normę powyżej 15% masy ciała uczniów, co stanowiło 9,26% wszystkich badanych tornistrów (w 2024 r. na 164 tornistrów uczniów 2 szkół podstawowych - 15 tornistrów przekroczyło normę powyżej 15% masy ciała ucznia, co stanowi 9,14 % wszystkich badanych).

7. W zakresie sanitarnego nadzoru zapobiegawczego

W 2025 r. stwierdzono duży wzrost liczby wpływających wniosków dot. wydania uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy oraz lokalizacji celu publicznego. W 2024 r. wpłynęły 183 wnioski, natomiast w 2025 r. – 490. Wpływające wnioski w ponad 90 % dotyczyły budowy budynków mieszkalnych. Znaczący wzrost liczby wpływających ww. wniosków związany był z procedowaniem planów ogólnych gmin powiatu sokólskiego.

Reasumując efekty nadzoru sanitarnego powiatu sokólskiego w 2025 r. w istotnych dla zdrowia publicznego obszarach tj. zapobiegania szerzeniu się chorób zakaźnych, bezpieczeństwa zdrowotnego wody i żywności, higieny środowiska pracy, higieny warunków i procesów nauczania - jako wyniki działalności kontrolnej (zarejestrowane zachorowania na choroby zakaźne, decyzje nakazowe, protokoły z uchybieniami, kwestionowane próbki wody lub żywności) – stwierdzono zbliżony poziom jak w 2024 r.

Nie stwierdzono drastycznych wydarzeń (epidemie, skażenia wody na szerszą skalę lub zatrucia pokarmowe), które wpłynęłyby znacząco na pogorszenie dotychczasowego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce

.....
(podpis elektroniczny)